Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXI. št. 66. Ljubljana, sreda 23. marca 1938 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pota in cilji Velike Nemčije

Zanimiva razmotrivanja diplomatskega sotrudnika „Manchester Guardiana“ o trenutnem položaju v Evropi in o možnosti bodočega razvoja — ne ogroža samo Srednjo Evropo, marveč tudi Francijo in Anglijo — Oklevanje Anglije izziva vedno večje vznemirjenje

London, 23. marca. br. V zvezi s posvetovanji angleške vlade in z napovedano izjavo, ki jo namerava na jutrišnji seji spodnje zbornice podati ministrski predsednik Chamberlain, razmotriva »Manchester Guardian« o splošnem mednarodnem položaju in o zunanji politiki Anglije ter piše med drugim:

Oklevanje Anglije

Tako v Angliji kakor v vsej ostali Evropi vlada velika zaskrbljenost zaradi poslabšanja položaja v Evropi, ki ni bil po svetovni vojni nikdar tako napet, kakor je sedaj. Splošno vznemirjenje pa še povečuje zadržanje angleške vlade, ki se še vedno skriva za diplomatske formule in noče z jasno besedo na dan. Edino olajšanje predstavlja splošno pričakovanje, da bo v Franciji v najkrajšem času prišlo do sestave močne nacionalne vlade. Značaj sedanje francoske vlade (vlada ljudske fronte pod vodstvom Leona Bluma) se je na eni poslednjih sej angleške vlade navajal kot razlog, zaradi katerega je treba odločitev Anglije glede njenega bodočega stališča do Češkoslovaške in Španije odgoditi. Priznati se mora, naglaša pisec dalje, da zaradi takega oklevajočega stališča celo neprijateljsko razpoloženi diplomatski krogi ne odobravajo politike angleške vlade, ki ni več politika previdnosti, nego politika, ki s svojim oklevanjem v odločilnih trenutkih povečuje splošno nevarnost in vznemirjenost.

Vzroki vznemirjenja

Iz zanesljivih virov list dalje doznava, da je bil na včerajšnji seji vlade stavljen predlog, naj se vsaka odločitev odgodi, dokler se evropski položaj ne razjasni. Toda vsako politično dete si je danes na jasnem, da se evropski položaj ne bo razčistil niti za leto dni in da bo morda sedanja nejasnost trajala še celo generacijo. Hitler je začel kampanjo velike, napoleonske razsežnosti. Narodni socializem prinaša v vseh pokrajinah, koder se zasidra, dalekosežne politične in socialne spremembe. Hitler osebno kakor ves značaj nacističnega pokreta zahtevata nagle in hitre odločitve in takojšnje izvršitve sprejetih sklepov. Spričo tega vedno bolj narašča nadmoč nacizma nad oklevajočimi metodami zapadne demokracije in baš ta okolnost povzroča zaskrbljenost zlasti pri onih, ki se čutijo ogrožene po narodnem socializmu.

Pred ČSR pridejo na vrsto Madžari

Zaenkrat je mogoče samo še ugibati, kam bo Hitler usmeril svojo prihodnjo akcijo. Težko je verjetno, da bi Nemčija odkrito napadla Češkoslovaško v bližnji bodočnosti, ker bi se v tem primeru Nemčija izpostavila nevarnosti, da izzove splošno evropsko vojno, v kateri bi mogla izgubiti vse, pa celo mnogo več, kakor pa je doslej dobila. Izgleda, da pride sedaj najprvo na vrsto Madžarska. Na Madžarskem je polovica prebivalstva za, polovica pa proti Nemčiji. Razen tega pa je treba upoštevati, da živi na Madžarskem tudi še nemška narodna manjšina, ki sicer ni posebno številna, a tem bolj agilna in odlično organizirana ter materialno najbolje situirana. Nemčija je financirala in deloma tudi tajno organizirala zopetno oborožitev Madžarske. Zato je nemški vpliv na madžarske vojaške kroge zelo velik. V vsakem primeru je madžarska vlada prav tako brez moči, kakor je bila avstrijska napram nacističnemu navalu, čeravno je na Madžarskem še vedno precej usidrano nezaupanje do Nemcev, ki so bili celo med svetovno vojno na Madžarskem zelo nepopularni.

Za Nemčijo pač ne bo težko doseči, da postane Madžarska deloma nemški zaveznik, deloma pa nemški vazal, odvisen od nemškega pangermanskega pokreta. Seveda Nemčija napram Madžarski ne bo mogla uporabiti brutalne sile, kakor jo je napram Avstriji. Zato bo morala postopati previdneje in bo ta proces vistosmerjanja Madžarske trajal nekoliko dalje časa.

Brez orožja in nasilja

S podreditvijo Madžarske pangermanskim ciljem bo Nemčija dosegla istočasno drugi svoj cilj: S tem bo Češkoslovaška popolnoma obkoljena. Nemčija pa bo obenem postala neposredni sosed Rumunije. Poljska je na strani Nemčije in s te strani Češkoslovaška ne more računati na nikako podporo. Na ta način bo ČSR blokirana in popolnoma odrezana od svojih zaveznikov. Zato Nemci sedaj niti ne mislijo na to, da bi z oboroženo silo napadli Češkoslovaško, ker računajo s tem, da jim bo kot zrelo jabolko padla v naročje. Dotlej pa bo delovala nemška propaganda na Češkoslovaškem in izven nje. Tako si zamišljajo stvar Nemci.

Nato še Poljska

Kdor pa realno gleda na razvoj dogodkov in trezno ocenjuje položaj, mora spoznati, da delajo v Berlinu račun brez krčmarja. Ne sme se namreč pozabiti, piše »Manchester Guardian« dalje, da Češkoslovaška ni Avstrija, ne Madžarska, ampak Češkoslovaška, ki ve, kaj hoče in ki bo za svojo obrambo, samostojnost in neodvisnost žrtvovala vse. Na drugi strani pa kažejo razni dogodki in znaki, da začenjajo tudi na Poljskem pozorneje motriti nemške načrte in polagoma spoznavajo, da Nemčije v sedanji prijateljski politiki do Poljske ne vodijo nesebični interesi. Vedno bolj se množe na Poljskem glasovi, ki svare merodajne činitelje, naj ne pozabijo, da je pangermanska akcija usmerjena v prvi vrsti proti Slovanom in da bo koncem koncev tudi Poljska prišla na vrsto. Nemčija si bo brez dvoma prizadevala presekati vsako zvezo med ČSR in Sovjetsko Rusijo. Zato pa je potrebno, da zabije predvsem klin med Poljsko in Češkoslovaško. Obenem je v načrtu berlinskih strategov direktna zveza z Rumunijo, ki jo smatra Nemčija za bogato zalogo Nemčiji tako potrebnih sirovin, zlasti petroleja.

Nadomestila za Italijo

Tudi Italija ni posebno navdušena nad priključitvijo Avstrije k Nemčiji. Toda njen notranji in zunanji položaj jo sili, da to mirno vtakne v žep in da išče drugod nadomestila za izgubljeno Avstrijo in svoje porušene postojanke v srednji Evropi. Gotovi znaki govore za to, da utegne priti v sredozemskem bazenu do novih napetosti, spričo česar izgube na svoji važnosti tudi razgovori, ki se sedaj vodijo v Rimu med Anglijo in Italijo. Dejstvo da bo v Rimu sklenjen samo dogovor, ki bo predstavljal le neznatno razširjenje lani sklenjenega džentlmenskega sporazuma, se že potrjuje.

Pravi smisel okupacije Španije

Za Francijo in Anglijo je problem Španije že dolgo prenehal biti samo problem dveh vojujočih se taborov. Danes predstavlja Španija problem francoske in angleške varnosti. Za Anglijo je španski problem vsekakor mnogo važnejši kakor pa vsi problemi srednje Evrope. V Londonu ne prikrivajo, da je trajna nastanitev italijanskih in nemških čet v Španiji za Anglijo neznosna in nezdružljiva z življenjskimi interesi britanskega imperija. V Londonu in Parizu že dolgo delajo na tem, da bi italijanski in nemški vpliv v Španiji zamenjal francosko-angleški tudi v primeru, da bi zmagal general Franco. Za tako spremembo vpliva pa je potrebnih več let in vprav ta doba utegne postati najbolj kritična in je za vso Evropo, posebej pa še za Anglijo in Francijo, najnevarnejša.

Evropska strategija

Vse te zmede in nejasnosti pa spretno izkorišča pangermanizem, ki se skuša trajno zasidrati v Srednji Evropi in uresničiti svoj »Drang nach Osten«, to je na Balkan. V primeru oboroženega spopada bi bile zapadne velesile v mnogo slabšem položaju, ker bi morale svoje sile cepiti na zapadne meje, na Španijo in na sredozemlje, dočim bi mogla Nemčija nastopati na kompaktni in strnjeni fronti.

Spričo vsega tega je po mnenju »Manchester Guardiana« nujno potrebno, da angleška vlada prekine s svojo oklevajočo politiko in zavzame jasno stališče, da bo tudi Francija in vse ostale države, ki se čutijo prizadete, vedele, pri čem so.

Akcija na Balkanu

Berlin, 23. marca o. Kakor se doznava, bo maršal Göring takoj po končanem ljudskem glasovanju, ki bo 10. aprila odpotoval na daljši oddih v Dubrovnik. Tudi zunanji minister Ribbentrop namerava koncem aprila ali v začetku maja obiskati Beograd, Bukarešto, Sofijo in Atene ter Ankaro, da bi poglobil sodelovanje balkanskih držav z Nemčijo.

Francija na razpotju

Desničarske skupine se zavzemajo za zunanjepolitično preorientacijo

Pariz, 23. marca. o. Kakor vse kaže, se nahaja francoska zunanja politika na usodni preokretnici. Bivši ministrski predsednik in zunanji minister Laval je prevzel sedaj pobudo za zbližanje med Francijo in Italijo ter je začel o tem razgovore s centrumskimi in desničarskimi skupinami, obenem pa je otvoril v desničarskih listih ter v angleškem in italijanskem tisku veliko kampanjo za izpremembo dosedanje francoske zunanje politike. Laval zahteva, naj se čim prej imenuje nov francoski poslanik v Rimu, kar bi obenem pomenilo priznanje okupacije Abesinije in italijanskega imperija, na drugi strani pa priznanje Francove vlade v Španiji. To naj bi bila prva etapa za obnovo Francije na zunanjepolitičnem polju, takoj nato pa naj bi prišlo do sklenitve pakta štirih odnosno petih velesil.

Lavalov načrt je naletel na odobravanje in podporo centruma in desničarskih krogov, simpatično pa so ga sprejeli celo v nekaterih levičarskih krogih, zlasti v desnem krilu radikalne stranke. Značilno je zlasti dejstvo, da objavljajo vsi današnji listi na prvih straneh Lavalovo izjavo, ki je izšla v »Evening Standardu« in v kateri zahteva, naj se Francija takoj pridruži italijansko-angleškim pogajanjem. Na velik odmev je naletela Lavalova akcija zlasti v senatu, kjer obstoja močna struja, ki se prav tako zavzema za zbližanje z Italijo.

Splošno pričakujejo, da bo zunanji minister Paul Boncour na jutrišnji seji zunanjepolitičnega odbora senata odgovoril na Lavalove pobude. V političnih krogih prevladuje mnenje, da je preorientacija francoske zunanje politike odvisna v glavnem od stališča, ki ga bo zavzela angleška vlada glede Češkoslovaške.

Anglija nudi zatočišče beguncem iz Avstrije

Zanimive izjave v spodnji zbornici

London, 23 marca. AA. V spodnji zbornici je predsednik vlade Chamberlain na vprašanje nekega poslanca odgovoril:

»Vlada nikakor nima pravice, da bi odredila posebne ukrepe glede zlata in drugih vrednot avstrijskih denarnih zavodov, ki se nahajajo v bankah Velike Britanije.«

Na vprašanje o avstrijskih beguncih je notranji minister Samuel Hoare izjavil: »Vlada hoče izvajati politiko zatočišča, vendar je pa treba pri tem paziti na to, da so vrata odprta vsem beguncem brez razlike. Mnenja sem, da je treba dovoliti prihod v Veliko Britanijo vsem, ki jim ni mogoče ničesar očitati, zlasti osebam, ki bi mogle na znanstvenem polju ali v trgovini in industriji koristiti deželi.«

Samuel Hoare je nato pristavil, da so nekateri poklici prenapolnjeni in da se tudi na področju trgovine in industrije pojavljajo socialne in gospodarske težkoče, s katerimi je treba računati. Glede naturalizacije beguncev je izjavil, da kljub sedanjim izrednim razmeram ne kaže izpreminjati zakona o podeljevanju državljanstva, ker bi se to moglo zgoditi samo s pristankom dominionov.

Glasovalna pravica

Berlin, 23. marca. AA. Uradno se objavlja: Pravico udeležbe pri avstrijskem plebiscitu imajo vsi moški in ženske, rojeni do 10. aprila 1918, če so avstrijski državljani, in pa Avstrijci, ki so od marca 1933 iz političnih razlogov sprejeli tuje državljanstvo ali morali iz političnih razlogov zapustiti Avstrijo.

Avstrijski nacisti ne pridejo na svoj račun

Dunaj, 23. marca. o. Deželni vodja Bürckel je danes popoldne izdal naredbo, ki je vzbudila veliko pozornost v javnosti. V njej pravi, da se je število onih, ki se potegujejo za določena mesta v državni službi in pri strankini upravi, v zadnjih dneh zelo pomnožilo. Zaradi tega je prisiljen ugotoviti, da ne more biti reflektant na kako mesto oni, ki zahteva, da bi se s svojega sedanjega službenega mesta premestil na novo boljše mesto. Zato je odredil aretacijo dveh takih »lovcev za boljšimi službami«, da bi s tem vzgledom onemogočil vse nadaljnje take primere.

»Neues Wiener Abendblatt« pravi v svojem komentarju o tej Bürcklovi naredbi, da je prav sedaj potrebna odločna disciplina, ker ne gre, da bi si zagotovili boljša mesta oni, ki znajo bolje ravnati s komolci, pa čeprav drugače nimajo najboljših kvalifikacij.

Dunajski župan pride pred sodišče

Dunaj, 23 marca AA. Bivši zvezni predsednik Miklas je popolnoma svoboden, bivši kacler Schuschnigg pa je še zaprt v palači Belvedere. Bivši župan Schmitz je obtožen, da je oboroževal člane neke stranke in jih nagovarjal k odporu. Zato ga bodo postavili pred sodišče.

Japonske borbe s kitajskimi četniki

Šanghaj, 23. marca. AA. V borbi proti neredним četam so japonske čete zopet zasedle več mest, med drugim tudi Lijang in Linhua. Japonci priznavajo, da so ceste, ki vežejo Hangčov z Vuhom in Nankingom, še vedno v nevarnosti, da jih napadejo kitajske neredne čete.

»Central News« zanika vest, da so japonske čete vkorakale v Hangčuang. Bitka okoli Jihinga še traja.

Pet carjev je poznal

Berlin, 23. marca. h. »Der Angriff« poroča, da so v bližini Vilna prijeli lovskega tatu, ki je na policiji izpovedal, da je star 134 let. Njegove trditve so bile z dokumenti potrjene. Aretiranec je izjavil, da je poznal pet ruskih carjev. Spominja se tudi Napoleonovega pohoda v Rusijo.

Važne spremembe v ČSR

Zaradi preokreta v nemških strankah bo najbrže prišlo do sestave vlade nacionalne fronte

Praga, 23. marca. br. V notranjem političnem življenju češkoslovaške republike je prišlo zadnje dni do važnih in dalekosežnih sprememb. Že dalje časa so se vodili v okviru vladne večine razgovori za preosnovo vlade, tako da bi se stranke vladne večine še bolj strnile in dalo še večjega poudarka politiki notranje konsolidacije, ki je obeležena s februarsko deklaracijo čsl. vlade. Dr. Hodža je nameraval tudi v večji meri angažirati nemške aktivistične stranke ter pritegniti v vlado še nekatere češkoslovaške opozicijske skupine, da bi tako dobila republika močno vlado, ki bi imela značaj koncentracije.

Izgleda pa, da so dogodki v Avstriji te načrte prekrižali. Med nemškimi skupinami je nastalo sedaj značilno pregrupiranje, ki kaže na to, da računajo v bodoče na še izdatnejšo podporo, tako finančno, kakor moralno, iz rajha. Dosedanji nemški skupini, ki sta sodelovali v vladni večini, stranka nemških obrtnikov in nemška delavska stranka sta namreč prestopili v Henleinovo stranko sudetskih Nemcev. Na enak korak se pripravljajo tudi nemški agrarci in nemški krščanski socialci. Na ta način bo postala Henleinova stranka najmočnejša parlamentarna skupina. Nemški minister Spina je odstopil.

V češkoslovaških političnih krogih so izzvale te spremembe veliko reakcijo. Vse češkoslovaške stranke, ki so bile dosedaj v opoziciji, tudi slovaški klerikalci, se vedno bolj oklepajo ideje narodne fronte. V tem pravcu so se že začeli neobvezni razgovori in izgleda, da bo češkoslovaška republika v kratkem dobila vlado narodne fronte, ki bo združevala vse nacionalne skupine, od skrajne desnice do skrajne levice.

Politični obzornik

Zgodba o oslu in mrtvem levu

Listič, ki izhaja v Ljubljani, pa se skrbno izogiblje napisati samo ime Jugoslavija, pač pa teden za tednom s strastjo, ki je odraz neizmernega sovraštva, čuva

je objavil nedavno to-le beležko: »Jutro« poroča, da so hoteli v veži mariborskega učiteljišča vzidati pokojnemu profesorju dr. Pivku spominsko ploščo, da pa ta vzidava ni bila dovoljena. — Dr. Pivko je bil Jugoslovan. V tem jugoslovenstvu je šel tako daleč, da je nekoč naravnost rekel, da mu je ljubši Zagreb kakor Ljubljana. Še ljubši mu je bil seveda Belgrad. Zato je tudi on zmeraj pripadal strujam in strankam, kakor je JNS, ki so centralizirale vse slovenske stvari, zlasti naše gospodarstvo. In take ljudi... naj bi še nazadnje Slovenci slavili in jih stavili mladini za zgled!« —

: lakaju,

je nekaj sirahotnega, da bi se vzidala spominska plošča možu, ki se je pri prvi nudeči se mu priliki otresel habsburških robskih verig in šel z zastavo svojega življenja v borbo za uresničenje svojih nacionalnih idealov — za svobodo in uedinjenje svojega zasužnjenega naroda. Dolgouhec brca sedaj mrtvega leva!

Obsodba radi državne zastave

Dne 27. maja lanskega leta sta Ljuba Prebeščić in Jerolim Kovačev, doma iz Banja pri Zadru, na državni meji nasproti Zadru, ki je, kakor znano, v italijanskih rokah, odstranila državno modro-belo-rdečo zastavo in mesto nje na visokem drogu izvesila hrvatsko rdeče-belo-modro zastavo. Obmejne straže so stvar opazile in prijele oba storilca. Za svoje dejanje sta se morala sedaj zagovarjati pred sodiščem v Šibeniku. Pri razpravi sta se vedla vprav strahopetno. Mesto da bi bila moško priznala svoj zločin, pri katerem sta bila zalotena, sta se izgovarjala, da je veter podrl državno zastavo in da sta ona šele potem izvesila hrvatsko zastavo. Sodišče temu zagovoru ni verjelo in je obsodilo Prebeščića na mesec dni, Kovačeva pa na 15 dni strogega zapora. Šibeniška nacionalna javnost je to strogo obsodbo sprejela z največjim zadoščenjem, ker je prepričana, da se bodo v bodoče razni temni elementi skrbno čuvali, da bi omalovaževali, kakor je bil na žalost do sedaj običaj, državni simbol — državno zastavo!

Skupščinske volitve v avgustu?

Ugotavljajoč, da je vlada od narodne skupščine in senata zahtevala pooblastilo za spremembo političnih zakonov, izvaja »Obzor«: »To pot je toliko kakor gotovo, da bo vlada, ako ne nastanejo kake posebne zapreke, izrabila to pooblastilo. Na to kažejo mnogi važni politični momenti. V prvi vrsti je vprašanje novih skupščinskih volitev, ker poteče sedanji narodni skupščini mandat v prvi polovici prihodnjega leta. Več članov vlade je v zadnjem času izjavilo, da bodo v doglednem času razpisane nove volitve. Poleg tega je običaj, da narodna skupščina ne izpolni popolnoma svoj štiriletni mandat, zato tudi to kaže na to, da se bodo volitve vršile še pred koncem tekočega leta, — recimo v avgustu.« — Tako »Obzor«, ki pa ni na glasu kot dober prerok! Da bodo nove volitve v narodno skupščino še tekom tega leta, o tem ni dvoma, izključeno pa je, da bi se vršile že meseca avgusta, ker Beograd ne razpisuje rad volitev v poletnem času, ko imajo ljudje največ dela in se v tem času najmanj brigajo za politiko. Najverjetneje je, da bodo volitve meseca oktobra.

„Misel in delo“

Revija »Misel in delo« je izšla v dvojnatem sešitku za februar in marec. Ima tole vsebino. Članki: Vloga mladine. Nemški mir in naš položaj, A. Melik. Biologija v nacionalni politiki, Al. Zalokar. Režim in diplomacija, dr. B. Vrčon. — Obzornik: Vprašanje kulturne sinteze. — Finis Austriae. — Notranjepolitični pregled. Nemštvo včeraj in danes. Posebna vrsta cenzure. Kritična razgibanost povsod. Srbohrvatska knjiga in Slovenci. Kočljiv, a važen del naše tiskane besede. — J. n. a. d. »Jadran«. — Francoski radikali in današnja politična kriza. — Umiranje Livoncev in livonščine. — Poročila: Ureditev Jugoslavije. Dr. J. Šćetinec: Nacionalni socializem. Dva romana. Don Kihot in Sanho Pansa. Drobtine. — Revija stane na leto 60 din. Dolžnost vsakega naprednega inteligenta je, da je naročnik te edine naše kulturne in socialne revije.

Borzna poročila.

CURIH, 23. marca. Beograd 10.—, Pariz 13.325, London 21.64375, New York 435.625, Bruselj 73.35, Milan 22.95, Amsterdam 241.175, Berlin 174.925, Dunaj 62.—, Praga 15.26, Varšava 81.90, Bukarešta 3.25.

Ljudje na zatožni klopi

Miha je naredil iz 50 din vlogo 11.050 din — Danica bo rodila tretjega nezakonskega otroka v kaznilnici

Ljubljana, 23. marca

Zidar iz Križa pri Komendi Prezelj Miha je odkrito priznal, da je v svoji hranilni knjižici, v kateri je bila vloga v znesku 50 din, spremenil številko 50 v številko 11.050. S ponarejeno knjižico je prišel v Ljubljano in posrečilo se mu je, da jo je prodal kupovalcu hranilnih knjižic g. Zoretu. Miha se je napotil domov s 6 jurji, a komaj se je utegnil denar pri njem ogreti. G. Zore je takoj po kupčiji spoznal, da je knjižica ponarejena. Z avtomobilom je oddirjal na Gorenjsko v Križe in zagrozil Mihi, da ga bo takoj ovadil orožnikom, ako mu ne vrne šest tisočakov. Miha se je nekoliko obotavljal, potem je pa šel v drvarnico, kjer je imel 4 jurje zakopane v zemlji, nekaj nad tisoč dinarjev je pa shranil v kovčegu. Kar je manjkalo do celih šest tisočakov, je porabil v Ljubljani, kjer si je kupil tudi uro. Zore je na ta način dobil ves denar nazaj, zahteval je le še odškodnino za potne stroške.

— Ali je vse res tako, kakor je v obtožnici? je vprašal obtoženca predsednik malega senata sodnik okrožnega sodišča g. Rajko Lederhas.

— Res je! je odgovoril Miha.

— Dobro si ponaredil, še kupca v Ljubljani, ki se spozna na knjižice, si premotil. Zakaj si ponaredil številke?

— Denar sem potreboval. Kot zidar ne bi mogel dobiti dela čez zimo. Začel sem premišljevati, kako bi prišel do denarja. Neki prijatelj mi je pokazal svojo hranilno knjižico. Natančno sem jo pregledal in dognal, kako se vpisuje nove vloge.

Ponarejeno knjižico si sodniki niso ogledali, samo ugotovili so, da je bila številka brez dvoma zelo dobro ponarejena, ako se je Mihi posrečilo prevariti z njo kupca v Ljubljani. Po kratkem posvetovanju je predsednik razglasil sodbo. Miha je bil spoznan za krivega in obsojen na 2 meseca strogega zapora in na 120 din denarne kazni. Ker je zločin priznal in ker doslej še ni bil kaznovan, mu je sodišče prisodilo najnižjo kazen, ki jo je mogoče po zakonu odmeriti za take prevare. Miha je kazen sprejel in odšel iz sodne dvorane nekam zadovoljen. Morda je pričakoval hujšo kazen.

KAJ BOŠ Z DVEMA OTROKOMA

Delavka Ivanka je priznala pred sodniki malega senata, da ji je neznana ženska odpravila plod. Z njo je sedel na zatožni klopi tudi delavec Alfonz, ki je priznal, da je imel z Ivanko razmerje in jo je hotel vzeti za ženo, a izvedel je, da ima že 3 leta starega nezakonskega otroka, zato je izgubil voljo za poroko. Ona nima nič, on nima dosti, skrbeti bi pa moral za ženo in za dva otroka. Neki prijatelj mu je dal naslov neke ženske, ki je prišla menda iz Trbovelj v Domžale in Ivanki odpravila plod. Alfonz ji je dal 300 din. Kaj boš s dvema otrokoma! je ženska pregovarjala Ivanko, ki se je sprva branila. Ivanka se je dala pregovoriti, operacija se ni posrečila, Ivanko so morali odpeljati v bolnišnico. Alfonz se je kmalu nato poročil z drugo. Ker sta priznala in še nista bila kaznovana, jima je sodišče prisodilo vsakemu mesec dni zapora.

SLUŽKINJA DANICA

že od l. 1922. hodi služkinja Danica po zločinskih potih. Zaradi tatvine je bila že dostikrat kaznovana, včeraj pa je prišla pred sodnike zopet zaradi tatvine. Okradla je tri gospodinje. Odnesla jim je perilo, obleko in razne druge predmete. O njej smo poročali pred tedni. Razprava je bila tedaj prekinjena, sodišče je hotelo še dognati, kje je Danica skrila plen. Na prvi razpravi je trdila, da ga je shranila pri neki natakarici v Kranju. Danico so v spremstvu orožnikov peljali v Kranj, med potjo in v Kranju je pa delala orožnikom take sitnosti, da si z njo niso mogli pomagati in so jo morali vtakniti zopet v zapor. Zanimivo je, da je vedno ukradla tudi voziček in z vozičkom odpeljala ponoči plen. Škode je naredila za okrog 10.000 din.

Že pri prvi razpravi se je Danica zagovarjala, da je imela dober namen pošteno služiti vsakdanji kruh. Prišla je iz kaznilnice v Begunjah in dobila službo. Bila je pri vseh gospodarjih vzorna dekla. Kar kadilo se je za njo, tako je garala, a samo kratek čas. V njej se je zopet oglasil tatinski demon. Čez noč je izginila, vedno z vozičkom, ki je bil dobro naložen z gospodarjevim blagom.

Danica je povedala, da ima že dva nezakonska otroka, tretji je pa na poti. Pred sodnike je prišla z otrokom pod srcem, ki mu je kdo ve kdo oče. Oče dveh prvih nezakonskih otrok se je smrtno ponesrečil pri neki nesreči pred leti.

Sicer je pa obtoženka priznala, da je kradla, povedati pa ni hotela, kje je plen skrila ali komu ga je prodala. Mali kazenski senat ji je prisodil 20 mesecev robije, častne državljanske pravice je izgubila za 4 leta. V kaznilnici v Begunjah bo prišel na svet njen tretji nezakonski otrok.

DANES PREMIERA!
Ob 16., 19.15 in 21.15 uri
ROMANCA
(DIE FRAU DES ANDEREN)
KINO UNION — Tel. 22-21
TAJNOST DOKUMENTA 32.
Igrajo: Christl Mardayn, Willy Eichberger, Trude Marlen, Fritz Imhof.
★
Izredno napeto! Zanimivo od začetka do konca! — Eleganten film iz družabnega življenja!

Razstavljen krokodil — na Marijinem trgu

Krokodila je ujel Ljubljančan ing. Avgust Remškar, ki živi že od l. 1928 v Burmi

Ljubljana, 23. marca

V Ljubljani imamo danes posebno senzacijo: na balkonu Šmalčeve trgovine na Marijinem trgu visi koža nad 3 m dolgega krokodila. Mnogi meščani, ki pač ne morejo pričakovati, da bi krokodilove kože visele raz balkonov sredi Ljubljane, senzacije skoraj niso opazili; ni jim pač prišlo na misel, da je to v resnici krokodilova koža. Nekateri so mislili, da gre za kinematografsko reklamo, ker so tam često veliki lepaki.

Razstavljena koža pa zasluži v resnici posebno zanimanje, že zato, ker je krokodila ujel Ljubljančan, ki živi od l. 1928 v angleški Indiji, Burmi. Naš lovec na krokodile je po poklicu inženir, Avgust Remškar. V Ljubljani ima brata in tri otroke. Pred 9 leti je ing. Remškarja opozoril na službo pri neki rudarski družbi v Burmi inženjer znanec. Remškar je odpotoval v Burmo naravnost iz Ljubljane. Družba pridobiva kositrno rudo iz rečne struge. Delajo na robu pragozda, daleč od stalnih naselbin. Večina je domačinov, belcev je samo 12.

Pred leti je domačina, ki se je kopal v reki, napadel in požrl krokodil, ki zdaj njegova koža visi na Marijinem trgu. Ko je zver okusila človeško meso, je začela iskati še z večjo krvoločnostjo nove žrtve. Krokodil se je približal rudarski naselbini in na bregu čakal prihodnjo žrtev. Ko je požrl še enega domačina, so razpisali nanj nagrado. Ing. Remškar se je v prostem času posvečal lovu na krokodile. Lovil je na motornem vlačilnem čolnu. Za vabo je imel mrtvega psa na močnem kavlju. Ujel je že mnogo krokodilov, zato mu lov na nevarno zver ni delal posebnih skrbi. Koža je bila ustrojena v Madrasu, nakar jo je ing. Remškar poslal svojemu bratu v Ljubljano. Njegov brat ima še dve krokodilovi koži vendar manjši. Krokodil, ki je zdaj razstavljena njegova koža, je baje bil star okrog 160 let. Zdaj koža še ni uporabna za izdelavo usnjenih izdelkov. Treba jo bo še enkrat preustrojiti, da bo postala tanjša in mehkejša.

Kožo bo Remškar najbrž prodal in baje ne bo niti draga. (4.500 din). Toda glavno je, da ima Ljubljana senzacijo, ter da lahko občuduje kožo tako krvoločne zveri. Koža sega v višino celega nadstropja. Dopoldne so se Ljubljančani ustavljali pred njo ter ugibali vse mogoče. Na koži ni namreč nobenega napisa, zato so nekateri celo mislili, da je krokodil pripraval po Ljubljanici . . .

Ing Remškar se bo čez mesec dni vrnil iz Indije. Baje namerava preizkusiti srečo še v Afriki.

Slabo vprizorjena opereta

Šmartno ob Savi, 20. marca

Tukajšnje pevsko društvo »Skrjanček« (oz. kat. prosv. društvo) je vprizorilo na Jožefovo ob 20. veselo in duhovito opereto »Študentje smo«. Igra ima precej duhovite vsebine, zlasti pa je polna študentovskih dovtipov in humorja. Poleg tega pa jo spremlja lepa glasba, ki priveže gledalca, da se z mislijo poglobi v študentovsko življenje. Vsebuje tudi precej lepih kupletov, ki pa zaradi slabega glasovnega materijala igralcev tu niso prišli do izraza. Škoda je samo, da se je premiera precej ponesrečila, kar pa je pripisati dejstvu, da je manjkalo talentiranih igralcev in pa glasovno dobrih moči. Sploh pa je v vseh treh dejanjih prišlo namesto vesele razgibanosti do mučnih scen, katere bi smele biti izvajane le v drami, ne pa v operети, kakršna je »Študentje smo«. Vsekakor pa je bil dosežen višek v drugem dejanju, ko se je podrl zastor, na katerem je bilo inscenirano morje. Slabo izpričevalo za režiserjevo skrb in vestnost.

Na noten način se niso mogli uveljaviti študentje gg. Dimnik, Kozin, Pajsar in Bolta J.; manjkalo jim je temperamenta in gestikulacije. Vrhu tega pa so bili še glasovno slabi. Dobri v igri pa so bili gg. Keber, Jamnik in Bolta F., kot študentje Živko, Lado in Oki. Slednji je bil samo glasovno prešibek, drugače pa je vlogo dobro doživljal. Kakor pa sta bila pevsko in igralsko gg. Keber in Jamnik, nekam na višku, so bile njune maske preslabe. Oba sta bila prestara. Nikakor pa nista mogli dati izraza svojih vlog gdč. Ambrož in Keber. Bili sta tako neživo oblečeni in se nista mogli vživeti v vlogi. Steber vsega dejanja pa je bil g. Presetnik v vlogi profesorja. Bil je od konca do kraja pevsko in igralsko na višku. Zadovoljil je publiko z odličnimi kreacijami in lepimi kupleti, katere je čisto dovršeno odpel. Pač dober talent, ki ima smisel za igranje. Enako vredna je bila njegova partnerica gdč. Malnar. Oba sta bila v igri neprekosljiva. Še dovolj zadovoljiva je bila ga. Lovše. Čisto slab in nerazumljiv ter v igri zanič je bil g. Ambrož v vlogi trgovca »Kobeta«; kazila ga je, kot mnoge druge, še slaba maska. Čim je on zaigral, je bilo kakor da bi hotel vso stvar bombardirati.

Režija operete je bila preveč površna, kar je bilo izraženo v drugem dejanju, ko je prišlo večkrat do mučnega zastoja in pa v tretjem dejanju, na balu. Opereta se je ponovila v nedeljo 20. t. m. ob 15.

Lado Savan.

Iz Celja

—c **O jugoslovenskem vprašanju med svetovno vojno** bo predaval univ. docent dr. Fran Zwitter iz Ljubljane drevi ob 8. na ljudskem vseučilišču v Celju. Predavanje bo gotovo zelo zanimivo. Za to jamči že predavateljevo ime.

—c **V celjski bolnici** je umrl v ponedeljek 42-letni posestnik Peter Počakaj iz Creta pri Celju.

—c **Tri nesreče.** V nedeljo si je 7-letna dninarjeva hčerka Emilija Kolenčeva na Vrhovem pri Radečah pri padcu zlomila levo roko v komolcu. Istega dne je padel 48-letni dninar Karel Kovač iz Pečovnika pri Celju na cesti na Ložnici z voza. Kolo je šlo čez Kovača in mu zlomilo levo nogo po kolenom. V ponedeljek ob 17. je padla 42-letna žena tovarniškega delavca Marija Počnikova na Sp. Hudinji pri Celju doma v kuhinji tako nesrečno, da si je zlomila levo roko v ramenu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c **Pobijanje tuberkuloze.** Krajevna protituberkulozna liga v Celju je imela v petek sejo, na kateri je določila tri nagrade po 100 din za izdelavo zemljevida okoliša celjskega dispanzerja in tri nagrade po 100 din za dijake celjske realne gimnazije za leposlovne sestavke za Delo proti tuberkulozi. Liga bo tudi sestavila načrt za periodične preiskave vseh prebivalcev, da se tako najdejo ognjišča jetike. Letošnji protituberkulozni teden bo od 1. do 7. maja v istem obsegu kakor lani. Na seji so bile podeljene podpore petim jetičnim bolnikom, ki nimajo sredstev za preživljanje.

Velika dvorana na velesejmu

Ljubljana, 23. marca

Jutri ob 17. bo v veliki dvorani mestnega poglavarstva anketa o tujskoprometnih prireditvah, ki naj bi v Ljubljano privabile čim največ tujcev. Župan dr. Adlešič bo na anketi občirno poročal o najraznovrstnejših zamislih in predlogih, ki jih bo anketa predelala in skušala prilagoditi kako bi jih oživotvorili tudi v našem mestu. Posebno zanimiva je pa ideja uprave Ljubljanskega velesejma o veliki dvorani.

Za večje koncerte in druge prireditve v Ljubljani nimamo primerne dvorane, odkar je dvorana hotela Union stalno oddana za kino. Toda že imamo načrt, ki naj nam nudi nadomestilo za njo. Ljubljanski velesejem namerava nadomestiti svoje lesene zgradbe z zidanimi. V zvezi s tem se bavi velesejemska uprava z načrtom velike razstavne dvorane, ki naj bi bila uporabna tudi za koncerte, zborovanja in druge prireditve. Ta dvorana je zamišljena v obsegu 30×45 m in bi bila tako približno 3½krat večja od unionske ter bi imela 300 stojišč in 2000 sedežev. S parketom in centralno kurjavo bi veljala približno en milijon dinarjev, oprema dvorane in adaptacija restavracijskih prostorov, garderobe in drugih stranskih prostorov bi pa veljala še 200.000 din. Velesejem bi potreboval tako dvorano samo 4 do 5 tednov v letu za svoje namene, v ostalem času bi bila pa na razpolago za druge prireditve. Seveda uprava velesejma reflektira na finančno pomoč organizacij in oblastev, ki bi dvorano rabila. Ker je taka velika dvorana Ljubljani nujno potrebna spričo njenega razgibanega muzikalnega in društvenega življenja, bo treba najti tudi primerna sredstva, da se ta dobra misel uresniči.

Lepa častniška prireditev

Škofja Loka, 21. marca

V korist fonda za pobijanje tuberkuloze v vojski je bila v petek zvečer v vseh prostorih Sokolskega doma v Škofji Loki lepa častniška prireditev. Poleg celokupnega častniškega zbora I. planinskega polka s poveljnikom, polkovnikom g. Ivanom Markuljem na čelu, so prisostvovali prireditvi tudi divizionar general Laza Tonič z go. soprogo, načelnik štaba drav. div. oblasti polkovnik Dragoljub Mihajlovič, več Ljubljančanov in škofjeloško meščanstvo s svojimi predstavniki, državne oblasti z načelnikom sreza g. Matejem Kaklom. Mnogo je bilo tudi dam.

Prvi del prireditve je imel koncertni značaj. Vojaška godba pod vodstvom g. Smrekarja Alojzija je odigrala Dominisov Syrtos, Verdijevo veliko fantazijo iz opere »Traviata«, dr. Dolinar-Bernardovo »V jutranji zarji« in Boieldieu-jevega »Bagdadskega kalifa«. Koncertu je sledil družabni del večera, v aranžmaju vojske same. Ples je otvorilo kraljevo kolo in sta zaplesala kot prva divizionar Tonič in soproga škofjeloškega poveljnika ga. Markuljeva. Razvila se je potem neprisiljena domača zabava, ki je pokazala vso tesno povezanost naše narodne vojske z meščanstvom. Moralni uspeh večera je bil velik, upamo pa, da bo tudi gmotni zadovoljiv.

Beseda o filmih

Ljubljana, 23. marca

Uprava kina Uniona je storila v petek zelo pameten in umesten korak. Ljubljansko filmsko občinstvo ima že od nekdaj čudno navado in v svojem trdovratnem prepričanju, da je dober le nemški film, hodi dosledno gledat le nemške filme. Kakor nam pripovedujejo ljudje, ki imajo opraviti z našimi kinematografi, so Ljubljančani, med njimi v pretežni večini tudi inteligenca, tako zakrknjeni, da ne pomaga nobena reklama in nobena objektivna časopisna kritika, čeprav si je slednja ravno v zadnjem času vzela za svojo nalogo vzgojiti občinstvo k boljšemu okusu. Ljudje prihajajo baje k blagajni in prvo njihovo vprašanje je, dali je film nemški. Kakšen je, kakšni so igralci, kakšna vsebina, vse to je postranska stran, glavno je, da je film nemški. V drugih mestih naše države, izvzemši seveda Slovenijo, je stvar že drugačna. V Beogradu, Zagrebu, Subotici, Sarajevu, Splitu itd., da ne govorimo o mestih južno od Beograda, nemški film ne uživa več prvenstva. Tam se ozirajo ljudje na vsebino filma, igralce, režijo in niti najmanj ne na nemški dialog. Seveda nihče ne trdi, da bi med nemškimi filmi ne bilo tudi dobrih. Pri nas v Ljubljani pa prevladuje vsaj pri filmski publiki še vedno nekdanja mentaliteta, katere nikakor ni mogoče iztrebiti. Nič ne pomaga, da so ljudje razočarani pri večini nemških filmov, v katerih se stari kič ponavlja sto in stokrat, nič ne pomagajo porazne kritike našega časopisja, da smo siti večnih »limonad«, občinstvo ponavlja vedno eno in isto — nemški film.

Naše občinstvo noče in noče priznati, da imajo drugi narodi, v zadnjem času, baš, Francozi mnogo lepše filme, prave umotvore! Tako smo slišali, da so predvajali v Beogradu francoski film »Zloraba vesti« celih 29 dni, kar se v Beogradu prej še nikdar ni zgodilo. Isto se je ponovilo v Zagrebu in se bo najbrž ponavljalo kjerkoli bo občinstvo videlo to umetnino. Uprava kina Uniona se je zato odločila za poizkus, ki se je odlično obnesel. Po tridnevnem predvajanju filma »Kdo je kriv« je kino Union sklenil pokazati film občinstvu brezplačno, ker je bil obisk rednih posetnikov zelo pičel, dasiravno je film v vsakem pogledu krasen in aktualen. Ljudje naj bi se bili prepričali in spoznali francoski film, da opuste svoje predsodke in uvidijo, da so na napačni poti. Dve predstavi sta bili torej v kinu Unionu brezplačni. In uspeh? Ogromen! Kljub malenkostni reklami, le kratkim časopisnim noticam, kljub neugodnim uram sta bili obe predstavi zasedeni do zadnjega kotička. Ljudje so se pri razdeljevanju sedežev trli in pehali za nakaznice in približno po eni uri že ni bilo nobenega sedeža več. Nad 2.000 ljudi je torej spoznalo, da njihovi predsodki proti drugojezičnim filmom niso na mestu. Po predstavah so nekateri glasno priznali svojo zmoto in zatrjevali, da tako lepega filma še niso videli. Po naših informacijah pa so Francozi baš v zadnjem času izdelali nekaj še lepših umotvorov, kakor n. pr. »Labudova smrt« z našo rojakinjo plesalko Mijo Čorakovo, »Zloraba vesti«, »Rasputin«, »Strup« itd. Vsi ti filmi pridejo najbrž kmalu tudi v Ljubljano in takrat bomo šele videli, koliko je hvalevreden korak vodstva kina Uniona pomagal k spreobrnenju in zboljšanju okusa našega občinstva.

Seja trboveljskega občinskega odbora

Trbovlje, 20. marca.

Trboveljski občinski odbor je imel v ponedeljek sejo, ki je na nji obravnaval tudi novi občinski proračun. Predsednik občine g. Jakob Klenovšek je poročal, da je imela občinska uprava v zadnjem poslovnem letu 22 sej, občinski odbor pa 11. Število prebivalcev je naraslo na 13.361, površina občine pa znaša brez priključenega dela Sv. Planine 3270 ha. Za zaposlitev v Belgijo se je prijavilo 187 delavcev. Lani je šlo iz trboveljske občine v tujino 32 izseljencev. V občinski mladinski kuhinji se prehranjuje še 130 revnih delavskih otrok, v kuhinji za brezposelne pa 70 brezposelnih delavcev. Izkaznice o brezposelnosti ima 140 brezposelnih, v občini je pa še nad 300 brezposelnih.

Odobrena sta bila predloga glede zvišanja prejemkov pri občinskih javnih delih zaposlenih delavcev in nekaterim uslužbencem, ki jim prejemki še niso bili urejeni. Gasilski četi je bilo odobrenih 10.000 din podpore za gradnjo nove orodjarne. Sledila je razprava o novem proračunu. Poročevalec g. Murn je predlagal, naj se vse postavke sprejmejo neizpremenjene. Predsednik je pripomnil, da se vprašanje gradnje zdravstvenega doma ne premakne z mrtve točke, čeprav je občina dala na razpolago zemljišče in ima v ta namen pripravljenih 120.000 din. K zgraditvi zdravstvenega doma bodo morali prispevati še drugi. Trboveljščico bo treba regulirati, primanjkuje pa denarnih sredstev, ker bo zahtevala regulacija najmanj 5.000.000 din.

Občinski odbor je sprejel z večino glasov proračun občine v znesku 4,059.644 din s proračunom uložnega sklada v znesku 484 tisoč 500 din, veterinarskega sklada 11.100 in proračun odkupnine osebnega dela v znesku 5.500 din. Za kritje proračuna se bo pobirala 110% doklada na vse državne neposredne davke.

Izpred obrtnega sodišča

BOLEZENSK TEDEN

Po § 219 obr. z. obdrži službojemnik svojo pravico do plače, če je po najmanj 14 dnevnem službovanju zaradi bolezni ali nezgode za razmeroma kratek čas, ne več kot en teden, zadržan opravljati službo in tega ni zakrivil namerno, niti s hudo malomarnostjo. Pavle je od mojstra iztoževal odškodnino za bolezenski teden in je navajal v tožbi, da mu je bila služba odpovedana za dan 15. februarja, da se je pa tega dne ob 15. uri ponesrečil in je moral oditi v bolnišnico. Plačo je dobil tudi za ta dan v redu izplačano. Sodišče mu za bolezenski teden ni priznalo nikake odškodnine; ta namreč pristoja delavcu le med trajanjem službenega razmerja, v predmetnem primeru pa je po zakonu služba pravilno prenehala zaradi predidoče odpovedi dne 15. februarja ob 17. uri; ker se je Pavle tega dne ponesrečil ob 13. uri, mu je odškodnina šla samo še za ostali 2 delovni uri tega dne; če bi bil Pavle obolel v zadnjem tednu, bi mu bil moral mojster plačati mezdo za toliko dni, kolikor dni Pavle zaradi bolezni ni mogel delati.

Ta zakonita določba pa marsikateremu delodajalcu ne gre v glavo, ko je vendar vsak obrtni delavec zavarovan pri OUZD in prejme tam boleznino. Toda zakon tako zahteva in če bi se delavec pri vstopu v službo ali med službo odpovedal tej pravici, bi bila taka izjava zanj neobvezna. Če bi delavec, ki se je tej pravici odrekel pred pravilno končanim službenim razmerjem, utoževal boleznino, bi mu jo sodiče moralo priznati.

SODARSKI POMOČNIK IN POLJSKA DELA

Jože je bil sodarski pomočnik skozi 4 mesece; pri vstopu v službo se je dogovoril z mojstrom, da bo delal na akord od 6. do 18. ure, za kar bo prejemal po 12 din od izgotovljenega soda ter dobival hrano in stanovanje. Po izstopu iz službe je Jože iztoževal odškodnino za 379 nadur v znesku 1516 din in trdil, da je vsak dan delal od 4. do 20. ure, torej 4 ure preko dogovora. Pri razpravi je Jože navajal, da je v obrti delal samo od 6. do 18. ure z navadnimi odmori za obed. Za sode, ki jih je v tem času izgotovil, je dobil popolno plačilo. Izven teh ur pa je po mojstrovem naročilu delal na polju, kosil travo, obdelova! vrt, krmil krave itd., za kar pa ni dobil nikake plače, zato zahteva za vsako tako uro po 4 din.

Obrtno sodišče je tožbo zavrnilo zaradi nepristojnosti. To sodišče razpravlja in sodi samo o sporih med obrtnimi delodajalci in njihovim pomožnim osebjem, katerih razmerje je uravnano z obrtnim zakonom. Poljedeljska vrtna in hišna dela pa po § 1 št.1 obr. z. ne spadajo pod določbe tega zakona, zato se mezda za opravljanje takih del ne more iztoževati pred obrtnim sodiščem.

Iz Ptuja

— **Živinski sejem.** Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih 145 volov, 274 krav, 10 bikov, 44 juncev, 89 telet, 197 konj in 17 žrebet. Vsega skupaj je bilo prignanih 776 glav, prodanih pa je bilo 271 glav. Cena volom je bila 4.50 do 5.50, krave po 2 do 4, biki po 4 do 4.70, junci po 4 do 4.80, teleta pa po 4 do 6 din za kg žive teže. Konje so prodajali po 1.500 do 8.000, žrebeta pa po 1.300 do 3.500 din za komad.

— **Pozor pred orožjem.** 15letna gostilničarjeva hči A. C. je doma pospravljala omaro za perilo, v kateri je našla tudi samokres, ki ga je pričela ogledovati. Samokres pa se je nenadoma sprožil in jo je zadela krogla v glavo. Težko poškodovano dekle so prepeljali v bolnico in le takojšnji operaciji se mora zahvaliti, da so jo zdravniki ohranili pri življenju.

— **Jožefovanje** je bilo pri nas zelo živahno, k čemur je pripomoglo še krasno toplo spomladansko vreme. Okolica je bila oba praznika polna meščanov. Veliko jih je pa tudi odšlo na Pohorje in v vinograde. Nekaj prenapetežev pa jo je mahnilo tudi v Gradec.

— **Ogenj** je izbruhnil pri posestnici Elizabeti Tomažič v Forminu pri Sv. Marjeti pri Ptuju. Zgorelo je gospodarsko in stanovanjsko poslopje do tal z vsemi poljskimi pridelki in gospodarskim orodjem. Gasilci so le s težavo preprečili še večjo katastrofo. Škoda se ceni nad 20.000 din. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika, ki je propuščal iskre in se je vnela slamnata streha.

Beležnica

KOLEDAR

SREDA, 23. marca. Katoličani: Oton, Pelagija.

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Življenje in smrt sv. Terezike (ob 15. in 17.),
KINO UNION: Romanca,
KINO SLOGA: Lalla,

Koncert pianista Koczalskega ob 20. v veliki filharmonični dvorani,

Ljudska univerza: predavanje univ. prof. dr. Franca Steleta o sodobnem življenju v naših srednjeveških freskah ob 20. v mali filharmonični dvorani,

Podružnica SVD: predavanje gdč. arh. Grassellijeve »Vrt — naše poletno stanovanje« ob 19. v predavalnici mineraloškega instituta.

Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj občni zbor ob 20. v prostorih restavracije »Derenda«.

DEŽURNE LEKARNE

DANES: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Izpod sita

Ljubljana ni samo bela, temveč je tudi velika. Tako pravijo majhni ljudje in moramo jim pač verjeti, ker majhnih ljudi človek ne sme žaliti. Velikost in veličina se poznata Ljubljani najmanj na vsakem drugem koraku. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti. To drži. Drži pa tudi, da se lastna hvala pod mizo valja in da ni dobro, če ljudje posnemajo noja, misleč, da se ne vidi noben del njihovega telesa, če tišče glavo v pesku.

Hitiš iz mesta ali nazaj po Tyrševi, Gosposvetski ali katerikoli drugi cesti, čez katero so položene železniške tračnice. Mudi se ti v službo ali domov. Morda imaš nujne opravke, da ti je vsaka minuta dragocena. Tik pred nosom ti zapre čuvaj pot, ustaviti se moraš pred železniškimi zatvornicami. V srečo si lahko šteješ, če privozi čez nekaj minut mimo brzi ali osebni vlak. Zamudiš samo nekaj minut in te že nekako nadomestiš. Gorje ti pa, če se pomika mimo tebe dolga kača tovornega vlaka, ki se mu nikamor ne mudi. Čuvaj ti zapre zatvornice pred nosom že nekaj minut pred prihodom vlaka, potem pa lahko mine še dvakrat ali trikrat toliko minut, predno se zatvornice zopet odpro. In nikomur se ne mudi, ne strojevodji, ne železniškemu čuvaju, nihče se ne zmeni za množico ljudi na obeh straneh, ki mora potrpežljivo čakati, da se zatvornice zopet odpro.

V velikih mestih po svetu bi se takemu velemestnemu prometu smejali. In če že nič drugega, bi vsaj sramežljivo molčali o velikosti in veličini svojih mest.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 23. marca: Pokojnik. Premiera. Premierski abonma
Četrtek, 24. marca: Gospoda Glembajevi. Red Četrtek
Petek, 25. marca: Pokojnik. Izven
Sobota, 26. marca: Ob 15. uri: Bela bolezen. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 do 2 din
Nedelja, 27. marca: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

★

Drevi bo v drami premiera Nušićeve komedije »Pokojnik«. Tudi v tem delu obravnava slavni komedijograf na sarkastičen način razmere v družbi. Premiero je pripravil režiser Ciril Debevec. Komemorativno uvodno besedo o blagopokojnem avtorju bo govoril dramaturg gosp. Josip Vidmar. Premiera je za Premierski abonma.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 23. marca: zaprto
Četrtek, 24. marca: Prodana nevesta. Red B. Gostuje g. Josip Križaj
Petek, 25. marca: Traviata. Gostuje ga. Zlata Gjungjenac. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol
Sobota, 26. marca: Rigoletto. Proslava 25 letnice umetniškega dela višjega režiserja prof. Osipa Šesta. Cene od 50 din navzdol. Izven.
Nedelja, 27. marca: Ob 15. uri: Grofica Marica. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: La Boheme. Izven. Gostuje ga. Zlata Gjungjenac. Izven. Znižane cene.

★

Današnja operna predstava je odpadla zaradi obolelosti ge. Ribičeve, ki ima v »Jakobincu« glavno vlogo. Vsled zasedbe velikih vlog v napovedanem tekočem repertoarju ni bilo mogoče nadomestiti nocoj kake predstave s kakim drugim delom. Abonente Sreda prosimo, da to upoštevajo in oproste.

Ga. Zlata Gjungjenac nastopi v dveh svojih najboljših vlogah zopet na našem odru in sicer gostuje v petek v operi »Traviata«, v nedeljo v operi »La Boheme«. Na gostovanji odlične in priljubljene umetnice opozarjamo.

Prof. Osip Šest, višji režiser našega gledališča spada med najagilnejše in najdelavnejše naše gledališke delavce. Ogromne so njegove zasluge na tem polju in tudi splošno priznane. Zato je dolžnost vsega gledališkega občinstva, da poseti v soboto dne 26. t. m. v operi proslavo 25-letnice njegovega umetniškega udejstvovanja. Vprizori se Verdijeva opera »Rigoletto« z gosp. Primožičem v naslovni vlogi. Prosjama je imen abonmaja.

DNEVNE VESTI

— **Zavarovanje delavcev in nameščencev v januarju.** Letos v januarju je bilo v naši državi zavarovanih pri Okrožnih uradih SUZOR-a 521.774 delavcev in nameščencev, od teh 446.394 moških in 175 tisoč 380 žensk. V primeri z decembrom lanskega leta je nazadovalo število zavarovancev za 52.168, v primeri z januarjem lanskega leta se je pa povečalo za 24.809. V primeri z januarjem lanskega leta izkazuje največji absolutni porast kovinska in strojna industrija in sicer za 4133 delavcev, trgovina za 3478, javna dela za za 2699. Največji absolutni porast zaposlitve izkazuje OUZD v Beogradu in sicer za 7251, v Ljubljani za 6299, v Nišu pa za 2955. Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 23.10 in se je zvišala v primeri z januarjem lanskega leta za 1.37 din. Celokupna dnevna zavarovana mezda je pa znašala 359.014 milijonov proti 388.66 milijonov v decembru 1937 odnosno proti 324.37 milijonov v januarju 1937. Porast celokupne zavarovane mezde je znašal v primeri z januarjem lanskega leta 10.73%.

— **Promet tržaškega pristanišča s Slovenijo.** Tržaški »Piccolo« priobčuje članek o prometu tržaškega pristanišča s Slovenijo in naglaša, da je Trst za slovensko gospodarstvo najvažnejši naravni izhod na morje. Slovenija, pravi »Piccolo«, je bila skozi stoletja vajena usmerjati svojo trgovino na Trst, kjer ji odpira pot v svet. Zato je potrebno, da se olajša izvoz lesa iz Slovenije preko Trsta.

— **Nemški kapital v Jugoslaviji.** Po investicijah svojega kapitala v Jugoslaviji je bila Avstrija na sedmem mestu z zneskom 366.2 milijona din, udeležba nemškega kapitala je pa znašala samo 54.6 milijonov ali 0.88% vsega inozemskega kapitala v naši državi. Nemčija je bila doslej na 14. mestu, po priključitvi Avstrije je pa stopila na 5. mesto in ima zdaj v naši državi okrog 520,000.000 din kapitala. Največ kapitala ima pri nas Francija in sicer 1.056 milijonov, dalje Anglija 873, Češkoslovaška 741.2, Švica 707.3, Italija 498, Zedinjene države 424.8 milijonov din itd.

KINO SLOGA, telefon 27-30
Ne zamudite prilike ogledati si film
»L A I L A«,
katerega predvajamo danes nepreklicno zadnjikrat.

— **Nove telefonske takse s kraji bivše Avstrije.** Z odlokom poštnega ministra se otvarja s 1. aprilom reden telefonski promet v relaciji Dunaj in sledečimi kraji v Jugoslaviji po taksi v zlatih frankih (naštevamo samo kraje v Sloveniji) Cerknica, Golnik, Gorje pri Bledu, Kranjska gora, Medvode, Ribnica na Dolenjskem, Št. Vid pri Stični in Toplice pri Novem mestu, vsi ti kraji po taksi 4.20, Krško, Leskovec pri Krškem, Mursko Središče, Topolšica pri Celju, Poljčane, Trbovlje in Sv. Lovrenc na Pohorju po 3.45. Razen tega se uvede telefonski promet v relaciji Ljutomer-Gleisdorf, ter Linz, Bled, Celje, Maribor.

— **Split zahteva zračno zvezo.** Splitski oblastni odbor Aerokluba je imel v ponedeljek občni zbor, na katerem je bil sprejet predlog, da se pošlje središnji upravi Aerokluba in Aeroputa protest proti temu, da je Split še vedno brez zračne zveze z drugimi večjimi mesti. Če Aeroput ne more poskrbeti, da bi dobil Split svojemu položaju in pomenu odgovarjajoče zračne zveze, naj prepusti to drugim ustanovam in društvom.

— **Iz »Službenega lista«.** Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 24. z dne 23. t. m. objavlja zakon o odlikovancih reda Karadjordjeve zvezde z meči, pravilnik za izvrševanje določb zakona o odlikovancih Karadjordjeve zvezde z meči, uredbo o spremembi uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov (odst. 1. čl. 2. in odst. 1. čl. 20.), spremembe in dopolnitve člena 22 občnega pravilnika o voznih in prevoznih ugodnostih, odločbo o razširitvi področja carinarnice v Dravogradu, popravek ukaza o spojitvah, razdružitvah in pregrupacijah občin itd. v območju dravske banovine in sicer glede sreza Ljutomer in razne objave iz »Službenih Novin«.

— **Najmodernejša asfaltirana cesta v Jugoslaviji.** Med Crikvenico in Selci je dograjena asfaltirana cesta, ki je najmodernejša v naši državi. Dolga je 5 km in vodi od ruske cerkve v Crikvenici do vodovodnega rezervoarja v Selcih. Razen tega asfaltirajo še več drugih cest, tako cesto Kraljevica-Crikvenica in Selce-Novi.

— **Gosta megla na Jadranu.** Na Primorju imajo od ponedeljka zvečer tako gosto meglo, da ovira promet na morju. Včeraj zjutraj je bila megla tako gosta, da so videli ljudje komaj nekaj metrov daleč pred seboj. Parniki so imeli velike zamude.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo, zmerno toplo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Beogradu 23, v Zagrebu 21, v Mariboru 19.2, v Ljubljani, Splitu in Sarajevu 18. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764.2, temperatura je znašala 6.8.

— **Udruženje Jugoslavenskih muzičkih autora (UJMA) bo imelo svojo redno glavno skupščino v sredo, 6. aprila 1938 ob 6. uri popoldne v Zagrebu v Glasbeni šoli »Polyhymnia«, Zagreb, Draškovičeva ulica 38** z naslednjim dnevnim redom: 1) Pozdrav predsednika, 2) Volitev overovateljev zapisnika (§ 20 društvenih pravil), 3) Poročilo tajnika s poročilom poslovalnice, 4) Poročilo blagajnika, 5) Poročilo nadzorstva, 6) Volitev predsednika, 7) Volitev nadzorstva, 8) Predlog člana gosp. Luje Šafraneka-Kavića, 9) Predlog člana gosp. Ivo Muhvića, 10) Raznoterosti. V Zagrebu dne 17. marca 1938. Predsednik: Krešimir Baranović s. r. Tajnik: Dr. Milan Majer s. r. Za ljubljansko sekcijo UJMA Ostere, Prelovec, Štritof.

— **O temi »Kaj je s poboljševalnico in prisilno delavnico«** bo predaval v radiu nocoj ob 18.40. g. V. Jagodič. Radi aktualne teme opozarjamo javnost na to predavanje.

— **Opljenjen grad.** V noči na ponedeljek je bilo vlomljeno v Podvinski grad v Mošnjah na Gorenjskem, last Francozinje De Polignac. Tatovi so v gradu temeljito gospodarili in prebrskali vse prostore. Najbrž so stikali za denarjem in dragocenostmi, ki jih pa niso našli. Slednjič so se zadovoljili s posteljnim perilom. Odnesli so 6 pernatih podzglavnikov, 3 velike pernice, 2 pisani odeji in 2 odeji iz kamelje dlake. Kakor je dognala orožniška preiskava, so bili na poslu najbrž cigani in sicer Sebastijan Rajnhardt in njegova žena, pristojna v Kropo. Oba z otroci vred so ljudje videli v gozdu pri Gorici, po tatvini pa so vsi izginili.

— **Vlom v Dolini.** V trgovino Ide Primožičeve v Dolini pri Tržiču je bilo v noči na torek vlomljeno. Vlomilci so odnesli za blizu 9000 din raznega manufakturnega, galanterijskega in špecerijskega blaga, nekaj cigaret in za 100 din kovancev. Orožniki vodijo preiskavo.

— **Pobegli vajenec.** Dne 15. t. m. je neznano kam pobegnil 17letni kleparski vajenec Franc Klešnik, ki se je učil obrti pri svojem očetu v Zg. Kašlju. Pobegli mladenič je srednje postave, kostanjevih las, rjavih oči in nosi delavno obleko. Kam se je zatekel, še ni znano. Ni izključeno, da se mu je pripetila nesreča.

— **V smrt zaradi bede.** V Zagrebu si je včeraj končala življenje 24-letna služkinja Terezija Pradegan. Stanovala je skupaj s svojim prijateljem mizarskim pomočnikom Franjo Kvincem. Zadnje čase je bila bolna in zaman se je zatekala na kliniko. Zato je obupala nad življenjem in se je obesila.

— **Justifikacija v Nišu.** Včeraj zjutraj je bil v Nišu obešen Rusomir Nedeljkovič iz Soko banje. Na smrt je bil obsojen, ker je v domačem kraju umoril neko vdovo in njeno hčerko. Zadnjo noč je preživel obsojenec mirno, le malo več je pil. Ko ga je sodnik izročil krvniku je izrazil željo, da bi mu podaljšali življenje še za eno uro, da bi se poslovil od svojcev. Ta želja mu pa ni bila izpolnjena.

— **Kvaren vpliv kriminalnega filma.** Zagrebška policija je aretirala nekega 15-letnega dečka, ki idma na vesti vlom. Pri njem so našli precej ukradenega tobaka, cigaret in 700 din. V žepu je imel električno svetilko in dleto. Izkazalo se je, da je zašel deček na kriva pota pod vplivom kriminalnega filma.

Iz Ljubljane

—lj **Živilski trg.** Zadnje čase je uveden na trgu zaradi večjega navala nov red razvrstitve kmečkih prodajalk. Ob posebno živahnih tržnih dneh je zaseden ves zelenjadni trg, da se morajo prodajalke razvrstiti tudi na cesti. Zdaj jih razvrščajo najprej na cesti, kjer sta dve vrsti tržnih miz, ko še ni niti ene prodajalke na tržnem prostoru samem. Če je prostor zaseden ali ne, cesta je zasedena vselej. Tako je bilo tudi danes. Red je prva zahteva na trgu in nihče ne sme dvomiti v organizacijske sposobnosti naših tržnih režiserjev. Cene se od zadnjega tržnega dne niso bistveno spremenile. Danes je bilo nekoliko manj blaga, ker bo trg bolje zaseden zopet jutri, zaradi praznika.

—lj **Prostovoljna socialna davščina**, ki jo pobira mestna občina ljubljanska bo služila za zaposlitev brezposelnih delavcev pri javnih delih. Zaposlitev je najboljša pomoč, ki jo more občina nuditi. Zahtevajte od vsakega, ki se zglasi pri vas radi te davščine, uradno izkaznico s sliko. Ne izročite nikomur denarja, ako nima te izkaznice in ako vam ne da potrdila, ki mora imeti tekočo številko, uradno štampiljko in z besedami napisano višino zneska. **Delavcem dela!**

—lj **Ljudska univerza v Ljubljani.** Drevi bo predaval univ. prof. dr. Franc Stele o sodobnem življenju v naših srednjeveških freskah. Skioptične slike bodo predavanje ponazorovale. Predavanje se bo vršilo v mali dvorani Filharmoničnega društva (kino Matica). Pričetek ob 20. Vstop prost.

—lj **Občni zbor Splošnega ženskega društva** bo dne 6. aprila.

—lj **Drevi ob 20. uri** začne v Filharmonični dvorani koncert slavnega pianista Raoula Koczalskega. Mojster evropskega slovesa, nedosežen v interpretaciji in tehniki, nam bo zaigral dela Beethovna, Schumanna in lastno sonato, poleg tega tudi 8 skladb znamenitega poljskega skladatelja Chopina, med drugim tudi 4 njegove valčke. Koncertni spored je sestavljen s finim okusom in bo v vsakem pogledu zadovoljil vse ljubitelje klavirske igre, katere ponovno opozarjamo in vabimo na nocojšnji koncert v veliki Filharmonični dvorani. Cene so običajne koncertne, sedeži in stojišča se dobe v predprodaji v knjigarni Gl. Matice, od ½8. ure dalje pa v veži Filharmoničnega poslopja. Opozarjamo in vabimo na koncert pianista Raoula Koczalskega.

—lj **Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu,** izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

—lj **Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj** v Ljubljani, Gregorčičeva ulica, bo imelo danes ob 20. uri v prostorih restavracije »Derenda«, na Cesti 29. oktobra št. 4 svoj redni letni občni zbor. Vsi člani in prijatelji društva se vabijo, da se istega polnoštevilno udeleže. Odbor.

—lj **Opozarjamo na predavanje gdč. arh. Katarine Grasselijeve**, ki bo drevi ob 19. pod okriljem ljubljanske podružnice SVD v predavalnici Mineraloškega inštituta na univerzi o temi »Vrt — naše poletno stanovanje«. Predavateljica bo obravnavala in tudi pojasnjevala s skioptičnimi slikami moderno ureditev domačega vrta za poletno stanovanje ter podala strokovne nasvete v tej smeri. Vstop prost.

—lj **Ukradeni kolesi.** Izpred Slamičeve restavracije na Gosposvetski cesti je nekdo odpeljal črno pleskano kolo, brez znamke s tovarniško številko 570.701, last Franca Poljanška. Ukradeno kolo je prostega teka ter ima navadno krmilo. Drugo kolo je bilo ukradeno Marjanu Hočevarju in sicer iz kletnih prostorov na Sv. Petra cesti 2. Hočevarjevo kolo je znamke »Coventry«, črno pleskano in vredno 1500 din.

—lj **Zasačen tat v trgovini.** V modno trgovino Jerneja Ložarja na Sv. Petra cesti je stopil oni dan okrog 27 letni moški, precej visoke postave, okroglega, zagorelega obraza, v čedni sivkasti obleki in s šoferško čepico na glavi. Fant, ki je govoril srbohrvatsko je izbiral srajce, ki mu sicer niso ugajale, pa je vseeno poskušal eno stisniti pod obleko. Prodajalec pa je to opazil in mu hitro iztrgal srajco iz rok, nakar se je neznanec zasukal na petah in smuknil iz trgovine. Bil je tako urnih peta, da se mu je posrečilo pobegniti navzlic takojšnjemu zasledovanju. Navihanec se je pojavil že v raznih ljubljanskih trgovinah in si skušal pomagati z raznimi triki. Ponekod se mu je tudi posrečilo, tako v Ferantovi trgovini v Florjanski ulici kjer je ukradel 1000 din vredno zlato uro. Na drznega zlikovca je bila policija opozorjena že pred dobrim tednom, pa ga še ni mogla izslediti.

—lj **Razne tatvine** Iz stanovanja Ivana Jakopina v Predovičevi ulici 23 je nekdo ukradel bankovec za 100 din in pa 12 m belega platna, vrednega 180 din. — Emanuelu Tumi, stanujočemu na Glincah, je nekdo izmaknil s kolesa 200 din vredno dinamo svetilko. Dinamo svetilka je bila ukradena tudi Leopoldu Hajnšku in sicer izpred Poljšakove gostilne na Šmartinski cesti. — Tatovi so odnesli s podstrešij nekaterih hiš v središču mesta strankam več obleke in raznih predmetov, v skupni vrednosti nad 3000 din.

—lj **Ponesrečena smučarka in druge nezgode.** Davi so prepeljali v splošno bolnico 21-letno Ivanko Marinko, stanujočo na Opekarski cesti 41, ki se je ponesrečila pri smuki na Veliki Planini. Včeraj popoldne je zapeljala po pobočju mimo skal, kjer pa je naenkrat privozila na skale, da je padla in si zlomila desno nogo v gležnju. Tovariši so ponesrečenko spravili v dolino in dalje v Kamnik, odkoder so jo prepeljali v Ljubljano. — Posestnikov sin France Ponikvar iz Brezja pri Tomišlju je davi padel pod voz, ki mu je zlomil levo nogo. — Zrtev neprevidnega kolesarja je postala davi 61-letna Ivana Hribar, stanujoča na Viču 173. Ko je prekoračila križišče ceste pred Pirnatovo gostilno, jo je kolesar podrl in je dobila več poškodb po rokah in nogah. — Ravno tako je neki kolesar podrl tudi šiviljo Francko Ogrinčevo iz Podgorice in sicer na Šmartinski cesti. Ogrinčeva je padla pod voz in sta ji šli obe kolesi čez noge.

Iz Šoštanja

— **Čitalnica,** ki je bila nedavno ustanovljena, je deležna skoraj vsak dan lepega obiska, kar dokazuje, da je bila v Šoštanju zelo potrebna. Poslužujejo se je predvsem mlajši ljudje, ki hočejo kljub zmedenosti današnjih časov ostati verni slovenski besedi in misli ter si pridobiti dovolj znanja za življenje. Pa tudi drugi ljubitelji revij in listov prihajajo v Čitalnico. Vabimo še ostale: pridite!

— **Pred volitvami.** Med občinami, ki bodo imele radi priključitve okoliških občin v nedeljo 27. t. m. volitve, je tudi šoštanjska občina. Kot prva je bila vložena in potrjena neodvisna gospodarska lista z g. Vrabičem Ferdom na čelu, druga pa lista JRZ, katere nosilec je predsednik krajevne JRZ g. Novak iz Družmirja. Pojav neodvisne gospodarske liste je vzbudil med mestnim in okoliškim prebivalstvom izredno zanimanje in splošno zadovoljstvo. Na tej listi so imena mož vseh slojev, posebno močno so zastopani kmetje, obrtniki in delavci, ki so, jasno, prvi upravičeni dobiti svoj delež pri vodstvu nove šoštanjske občine ter uravnavati občinsko gospodarstvo v korist in zadovoljstvo delovnih slojev občine ter izločiti škodljive vplive strankarstva. Lista je strogo nestrankarska. Z resno voljo in pripravljenostjo do poštenega občinskega gospodarstva stopa brez pompoznih obljub pred volilce, na katerih pa je, da v nedeljo brez oklevanja, neustrašeno odločijo usodo občine.

— **Šahovska simultanka.** Nedavno je gostoval v Šoštanjskem šahovskem klubu znani slovenski šahist in predsednik Slovenske šahovske Zveze g. Ciril Vidmar in igral simultanko. Dosegel je odličen uspeh. Dobil je 14 partij, remiziral pa je proti g. Robinščaku in Berdniku.

Iz Zagorja

— **Pogreb ponesrečenega** Matevža Brgleza je pokazal, kako je bil pokojni povsod priljubljen. Na čelu ogromne množice, ki ga je spremila do zadnjega doma, je igrala rudarska godba, za njo pa so nesli poleg rudarskega prapora tudi zastavo NSZ, v katere imenu se je od tragično preminulega poslovil ljubljanski govornik z ganljivimi besedami. Pokojni Brglez, naj v svojem zadnjem preranem grobu mirno počiva.

— **Sokolski film** »Oj, poleti sivi Sokol«, katerega je minuli teden predvajal kino »Triglav«, si je poleg šolske mladine ogledalo veliko število občinstva, ki si je bilo edino v tem, da je film resnično umetniško in tehnično zelo dovršen, česar pri filmih domače produkcije nismo vajeni. Film je dolg nad 1000 m. Potrebno bi bilo, da bi naša podeželska društva pa tudi društva v mestih, kolikor tega niso že storila, priredila predstave za svoje članstvo. Film, čigar dejanje se odigrava na našem Bledu, to v najvišji meri zasluži.

— **Prednjački tečaj** zagorskega Sokola se je vršil od 7. do 17. t. m. in ga je vodil župni prednjak Jože Prestor ob sodelovanju predavateljev, dr. Slavka Gruma, Kolenca Lojzeta, Fincingerja Ognjeslava, Črnelža Boža, Franca Kluna, Mrnuha Poldeta in Jožeta Kalana. Obisk je znašal povprečno 40 članov in članic na večer.

— **Ograja ob Mediji**, slavno znana se je zdaj vendar umaknila lepi betonski, ki bo vsak čas dograjena. S tem je pravda končana.

— **Rudniška restavracija** je te dni dobila novo, smotreno lice z dovozom za avtomobile na restavracijski vrt ter viden vhod v lokale. S tem je doslej zanemarjena okolica dobila zaokroženo, okusno obliko.

— **Zagorska pomlad** je vkorakala s slavnostnimi dišavami v naš črni revir. Vsak košček zemlje je obdelan, povsod se gibljejo pridne roke. Zdaj ni bilo niti pravega časa, da bi utegnili prerešetati dogodke pri naših novih sosedih onkraj meje, čeprav se je videlo, da so se nekateri tega zelo veselili. Kadar se bo pojavil neizogibni glavobol, bomo pa dalje govorili, zdaj pa ni čas za to, pomlad je tu in se nikar ne čudimo, če nekaterim prehitro odganja.

SPORT

Drobne vesti

Josef Bradl, o katerem smo včeraj poročali, da si je pri skakanju zlomil nogo, je prejel za svoj polet 107 metrov v Planici, brzojavno čestitko kancelarja Hitlerja naslednje vsebine: K vašemu lepemu uspehu Vam vodja in državni kancelar prisrčno čestita. — Minister dr. Meissner.

Planiške skakalne tekme so že našle svoj odmev. Večina nemških listov prinaša daljša in izčrpna poročila o Planici in o skakalnih napravah v tej dolini. Iz poročil zveni le priznanje in hvala in videti je, da v bodoče Nemci, ki so glede Planice že zaradi svoje velike skakalnice v Garmisch Partenkirhnu nekako stali ob strani, v bodoče najbrž ne bodo nasprotovali planiškim poletom, zlasti še iz razloga, ker je Bradl zdaj njihov skakač in si torej Nemčija lasti pravico, najdaljšega skoka na svetu. — O skokih v Planici ima tudi današnja »Tagespošta« daljše poročilo pod naslovom »Skifliegen in Planica« in s podnaslovom 9-krat 90, 5-krat nad 100 metrov. Poročilo zaključuje s kratko zgodovino skakalnice in navaja, da jo je zgradil leta 1934 inž. Bloudek. Posebej našteva tudi rekorde, ki so jih dosegli na nji Norvežani, Poljaki, Čehi, Švicarji, Jugoslovani, Nemci in Avstrijci.

Kazenski odbor JNS je suspendiral od nadaljnjega igranja Bonclja (Ljubljana), ki je bil izključen na tekmi Hašk - Ljubljana.

O tekmi Slavija - Ljubljana v Sarajevu piše »Jugoslavenski List« med drugim. Nedeljska igra nas ni zadovoljila, zlasti ne v prvem delu. Zogo so nabijali brez vsakega cilja in šele v drugem polčasu, ko je Slavija dala gol, so Slovenci pokazali skupno igro. Obe moštvi sta imeli dober start, zlasti Ljubljana, katere igrači so v odlični fizični kondiciji. Ljubljana je pokazala v glavnem igro, kakršno smo od nje pričakovali. Polno življenja in sile, a brez pravega sistema. Ali nekaj moramo še poudarjati, da so namreč to pot igrali boljše, zlasti v obrambi, nego kadarkoli v Sarajevu. Moštvo ima tudi več odličnih igračev. Zelo dobro so igrali desni branilec, desni krilec in srednji krilec, v napadu pa Lah, na katerega so dobro pazili ter desno krilo Janežič. Iz poteka igre pa je razvidno, da je Ljubljana prav za prav brez potrebe izgubila igro. Tako je v 40. minuti Hasl pred praznim golom zastreljal in tudi v začetku drugega polčasa so imeli gostje krasno šanso, toda desna zveza je streljala med oblake. V 18. minuti je imel tudi Janežič krasno priliko za gol, pa je zastreljal.

SOKOL

Poziv

Sokolska župa Ljubljana poziva članstvo in naraščaj v župi včlanjenih društev in čet, **da do 23.** marca 1938 prijavi svojemu društvu (četi) udeležbo pri poklonitvi Sokolstva pred spomenikom blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na Rakeku, ki bo dne 24. aprila t. l. Zdravo! **Sokolska župa Ljubljana.**

Zbor LKB na Jesenicah

Jesenice, 20. marca

V nedeljo dopoldne je bil v Kazini zelo dobro obiskan sestanek koroških borcev. Na sestanek so prišli številni tovariši, ki so se pred 20 leti udeležili ljutih bojev v Podrožici in drugod, stražili prelaze v Karavankah in kasneje nudili našim zbeganim ljudem moralno pomoč pri koroškem plebiscitu.

Zbrane tovariše je pozdravil predsednik krajevne LKB g. Lovro Humer, ki je pozdravil zastopnika oblasti g. pol. nadzornika Albina Koritnika in prešel na dnevni red. O priznanju dobrovoljstva koroškim borcem se je razvila daljša in stvarna debata. Končno se je sestal poseben odbor, ki bo o tem vprašanju sestavil poseben predlog, ki ga bodo društveni delegati predlagali in zagovarjali na glavni skupščici Osrednje legije koroških borcev v Ljubljani.

Dalje se je soglasno sklenilo, da bo krajevna legija sodelovala pri meddruštveni akciji za postavitev dostojnega nagrobnega spomenika pokojnemu dobrovoljcu, koroškemu borcu in planincu Mihi Čopu na pokopališču na Jesenicah.

Društvo namerava ustanoviti pevski odsek. Med borci je lepo število dobrih pevcev, ki bodo lahko osnovali dober pevski zbor, ki bo gojil in propagiral našo prelepo narodno pesem po vsem revirju. Sestavljen je bil odsek iz tovarišev pevcev, ki naj pripravijo vse potrebno, da bo pevski zbor čimprej začel delovati. Po rešitvi še nekaterih manjših notranjih zadev je predsednik g. Humer zaključil lepo uspeli sestanek.

Zopet dva požara

Ljubljana, 23. marca

Posestnik in župan Peter Grčar iz Podgorice pri Sv. Jakobu ob Savi, je vnet in skrben čebelar, ki si je šele nedavno uredil čeden moderen čebelnjak, v katerem je imel blizu 30 panjev. Čebelnjak je postavil na vrt za gospodarsko poslopje v Dragomlju blizu ceste. Nekaj panjev je imel pri njem v istem čebelnjaku tudi odvetnikov sin Marjan Krejči iz Ljubljane. Grčar je hodil sleherni dan okrog ulnjaka, ki pa mu je včeraj ponoči pogorel. Ko je okrog 1 ponoči stopil trgovec Mirko Grad, ki ima novo hišo nad cesto v Dragomlju, na dvorišče, je presenečen opazil, kako je švignil iz čebelnjaka dim in plamen. V trenutku je bil v ognju ves čebelnjak, ki je kmalu pogorel do tal. Čebelnjak je bil lesen in je ogenj takoj zajel tudi druge lahko gorljive snovi, kakor vosek in sladkor, ki ga je lastnik položil čebelicam za hrano.

Zaradi ognja je bila hitro pokonci vsa vas, a so ljudje našli le prazno pogorišče. Požar je bil takoj naslednje jutro javljen ježiškim orožnikom, ki so nemudoma uvedli preiskavo. Vse kaže, da je bil ogenj podtaknjen in da gre za maščevanje. Ni pa tudi izključeno, da je ogenj nastal slučajno in da je kdo nameraval pod čebelnjakom prenočevati, pa je po neprevidnosti vrgel proč cigaretni ogorek, s čimer je povzročil nesrečo. Lastnik čebelnjaka, posestnik Peter Grčar ima nad 17.000 din škode, je pa proti požaru zavarovan.

Drugi večji požar je nastal včeraj ponoči na Rodici pri Domžalah, uro daleč od pogorišča v Dragomlju. Malo pred polnočjo so švignili plameni iz gospodarskega poslopja posestnika Franca Javornika, ki ima svojo hišo tik ob cesti. Požar so k sreči opazili sosedje, ki so prihiteli na pomoč in pričeli s škafi donašat vode. Kmalu so prihiteli tudi gasilci. Ogenj je bil zajel tudi že kozolec. Gospodarsko poslopje je pogorelo do tal in znaša škoda okoli 25.000 din. Domžalski orožniki so že ponoči prispeli na pogorišče in uvedli preiskavo. Kakor v Dragomlju, se zdi, da je bil tudi požar na Rodici podtaknjen.

ŠEF MU NI UGODIL

— Kaj ne služiš več pri svojem prejšnjem gospodarju?

— Ne, šef je storil nekaj, kar mi ni bilo po volji.

— Kaj pa?

— Odpustil me je.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

Pomladne novosti!
vseh oblačil, sport, kamgarn, obleke, pumparice, perilo itd. najceneje
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE
izšurtiranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. Velika zaloga perja po 6.75 din »Julijana«, Gosposvetska cesta 12.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

Sveže najfinejše norveško
ribje olje
iz lekarne
dr. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in slabotnim osebam

NAJBOLJŠI TRBOVELJSKI
premog
brez prahu
KOKS, SUHA DRVA
I. POGAČNIK
Hoboričeva 5 — Telefon 20-59
24 L

Poceni
prati se pravi:
perilo zaupati izdatnemu Schichtovemu terpentinovem milu. Schichtovo terpentinovo milo se obilno peni tudi če le prav malo namilite perilo in ga tudi tedaj temeljito očisti.

SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO
pere bleščeče belo!

Naša ponudba gospodom:

Kamgarni domačih tovarn, čvrsti in lepi	Din 56.—, 76.—,	82.—
Češki modni štofi, za promenado	„ 90.—,	106.—
Letni fresko, zelo lahek, a vendar trpežen	„	108.—
Češki kamgarni, zaradi izredne odporne kakovosti zlasti primerni za štrapac	„	131.—
Češki štofi v takozvani železni kvaliteti, v raznih lepih temnih in svetlih vzorcih	„	165.—
Štofi za šport, enobarvni in v karo vzorcih (čista volna)	„ 75.—,	120.—
Športni ševioti v modernih vzorcih . . .	„ 108.—,	130.—
Blago za površnike	„ 100.—,	140.—
Dobra podloga za kompletno obleko . . .	„ 60.—,	80.—
Najboljša podloga	„ 125.—,	140.—

Ogled naših blagov je za vsakogar brezobvezen.

Pristavljamo, da nismo navajali cenejših kvalitet, ker Vam jih ne moremo priporočati.

MANUFAKTURA

KOMANDITNA DRUŽBA

MESTNI TRG **17.**

Banovinski odbor za propagando gozdarstva

Gozdovi v Sloveniji zavzemajo 708.329 ha ali 47.13% vse produktivne površine

Ljubljana, 23. marca

Na pobudo ministrstva za gozdove in rudnike ter na vabilo bana je bil ustanovljen banovinski odbor za propagando gozdarstva v Ljubljani. Ustanovne seje novega odbora so se poleg predstavnikov oblastev po svojih zastopnikih v častnem številu udeležile tudi povabljene kulturne in humanitarne organizacije. Na tej seji je bil izvoljen sledeči ožji odbor: predsednik ing. Franjo Sevnik, I. podpredsednik ing. Janko Urbas, II. podpredsednik ing. Lambert Muri, III. podpredsednik major A. B. Fejzagić, I. tajnik ing. Viktor Novak, II. tajnik ing. Martin Čokl, odborniki: ing. Alojzij Funkl, Janez Strcin, ing. Bogdan Ferlinc, Saša Stare, dr. Anton Mrak in Fran Starman.

Na seji je višji svetnik banske uprave g. ing. Janko Urbas obširno poročal o gozdarstvu v Sloveniji in o nalogah odborov za propagando gozdarstva. Po poročilu g. ing. Janka Urbasa zavzemajo gozdi v Sloveniji 708.329 ha ali 47.13% vse produktivne površine. Tri četrtine gozdov so last malih kmetskih posestnikov, kar je posebno pomembno za njih kulturno in gospodarsko stanje.

Delovanje odborov za propagando gozdarstva bo moralo v dravski banovini, če naj bo uspešno, zajeti najširše sloje našega ljudstva. Razširiti ga bo na vsa gozdno-kulturna, pogozdovalna in gojitvena dela v gozdih in izven gozda in to: 1. na pogozdovanju kraškega sveta, zemljišč ob državni meji ter goljav v gozdih, 2. na gojenje in varstvo gozdov, 3. na vzgajanje javnih nasadov ter zaščito prirodnih spomenikov.

Kraški, večinoma pašniški svet v Sloveniji zavzema okoli 5.900 ha površine. Posebne kraške komisije so od leta 1932 doslej pogozdile 257 ha in izpopolnile 128 ha. Stroški v znesku 446.922 din so bili kriti iz raznih javnih sredstev. S primerno propagando med prebivalstvom prizadetih krajev se bo pospešil razvoj tega pogozdovalnega dela.

Ob državni meji so sklenjeni gozdovi, gozdni pasovi, drevoredi velikega pomena za obrambo države. Ker je dravska banovina izrazito obmejna pokrajina, bodo iz javno-obrambnih ozirov večkrat potrebna pogozdovanja negozdnih zemljišč, ki naj bi se izvršila skladno z gospodarskimi interesi prebivalstva.

Goljave v gozdovih nastanejo večinoma zaradi izkoriščanja ali elementarnih nezgod. Če se računa, da nastane vsako leto okoli 900 ha do 1.500 ha goljav, je potrebno za njih pogozditev okoli 7 milijonov sadik. Javne in privatne gozdne drevesnice v Sloveniji skrbe v normalnih razmerah še dovolj dobro za zadostno zalogo gozdnih sadik. Kljub temu je še mnogo praznin v gozdovih, ki bodo izginile šele tedaj, ko se bo vsak posestnik zavedal škode, ki jo trpi zaradi zanemarjenega gozda.

Da se vzbudi že pri mladini razumevanje za važnost dobro gojenih gozdov, so bili uvedeni leta 1926 pri nas dečji dnevi za pogozdovanje, pri katerih se šolska mladina uči pogozdovati. Do konca leta 1927 je bilo nad 2.700 takih prireditev.

Na isti način naj bi se uvedla za mladinske organizacije, odrasli kmečki naraščaj in za vojaštvo spomladna pogozdovalna dela. Vsled pomanjkanja gozdarskega strokovnega osebja naj bi se za take prireditve vzgojili teoretsko poučni in praktično izvežbani vodje v posebno kratkodobnih tečajih.

Pravilno vzgojeni in negovani gozdi so trajni vir dohodkov, izboljšujejo klimatske in zdravstvene prilike, omilijo razdiralno silo hudourniških voda ter dvigajo naravne krasote pokrajine.

Izguba, ki jo letno utrpe gozdni posestniki v naši banovini zaradi nedostatkov pri vzgajanju in izkoriščanju gozdov, znaša več milijonov dinarjev.

Naloga banovinskih in sreskih odborov ter občinskih pododborov za propagando gozdarstva bo torej, da skrbe posebno s podporo svojih strokovnih članov inicijativno za povzdigo krajevnih gozdno-kulturnih prilik, da delujejo za gospodarsko izboljšanje naših gozdov ter ohranitev in spopolnitev prirodnih lepot naših pokrajin.

Kakršno življenje, taka smrt

K samomoru vodje dunajske Heimwehr majorja Feya

Poročali smo že, da si je bivši namestnik kancelarja in vodja dunajske Heimwehr ter predsednik Dunajske parobrodne družbe major Emil Fey končal življenje. Ustrelil je najprej svojo ženo in 19 letnega sina, potem pa še sebe. Fey je bil eden glavnih

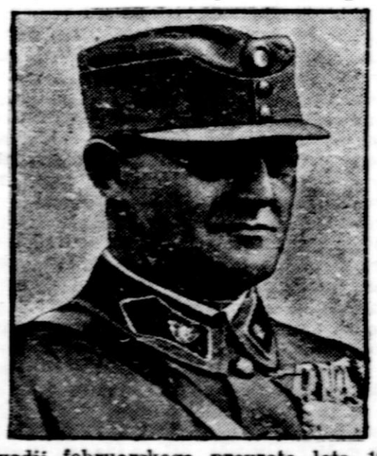

kolovodij februarskega prevrata leta 1934. Po Dunaju se govori, da se je ustrelil zato, ker se pripravlja pod novim režimom obnovitev procesa proti Dolffusovemu morilcu socialistu Otonu Planetti. Ni pa tudi izključeno, da so mu odpovedali živci, kakor mnogim drugim, med njimi dr. Gottfriedu Kunwaldu, Seiplovemu finančnemu svetovalcu in posredovalcu v zadevah avstrijskih državnih posojil. Dr. Kunwald je bil pravni konzulent Banke za mednarodna plačila v Baslu in tudi on si je končal življenje. Prostovoljno je šel v smrt tudi znani dunajski dermatolog univ. prof. dr. Nobel, ki se je s svojo ženo doma zastrupil.

Držati se je treba sicer znanega reka: De mortuis..., vendar je pa težko napisati kaj dobrega o Feyu, saj so bile glavne poteze njegovega značaja brutalnost, sovraštvo in intrigantstvo. Strahoviti pokolj dunajskega delavstva 12. februarja 1934 je bil njegovo delo. Kakor je bil takrat brutalen, tako je bil strahopeten 25. julija 1934, ko je bil ustreljen Dollfuss. Sam Starhemberg ga je poznej obdolžil, da je on umoril Dollfussa. Čeprav je izvirala ta obdolžitev iz bujne domišlijije, ki sta si jo Starhemberg in Fey delila brez razlike, je gotovo, da je ta vitez reda Marije Terezije med narodnosocialističnim pučem bolj paktiral z narodnimi socialisti kakor ščitil vlado, katere član je bil.

Fey, rojen 23. marca 1886 na Dunaju, je bil po poklicu častnik in med vojno je bil na bojišču štirikrat ranjen. Po vojni je ustanovil dunajsko Heimwehr, ki jo je pozneje združil s Starhembergovo organizacijo. V maju 1933 je postal avstrijski minister javne varnosti, v drugi Dollfussovi vladi je zavzemal to mesto od septembra 1933 do julija 1934. V Schuschniggovi vladi je bil minister brez portfelja, a v začetku l. 1935 je bil iz vlade izključen. Potem je pa začel enovati intrige proti Schuschniggu in Starhem, bergu, da bi si zavaroval hrbet. To se mu je tudi posrečilo. Postal je predsednik Dunajske parobrodne družbe. Pozneje se je zapletel v neprijetne sodne spore s Starhembergom, ki ga je tudi pozval na dvoboj, ne da bi se z njim spoprijel. Zadnje mesece svojega življenja je preživel v sovraštvu do vseh, s katerimi je kdaj delal. Življenje si je končal najbrž pod vplivom spoznanja, da bo ostal v novih razmerah brez političnega vpliva in da je to v znatni meri zakrivil sam, ker je tako neusmiljeno pobijal dunajske delavce.

Pravljični grad

Siromašno lepo dekle je igrala v Chaplinovem filmu »Luči velemesta« Ta film ji je prinesel pravljično srečo. Ubogo dekle namreč že nad leto dni ni filmska igralka Virginia Cherrilova, temveč lady Jerseyeva. Oni dan se je vrnila s svojim možem vojvodo Jerseyem v Anglijo z dolgega poročnega potovanja po Indiji. Mlada lady bo zdaj stanovala v pravljičnem gradu v Mileton parku v grofiji Oxfordshire.

Ta grad ima 50 sob in je najrazkošnejši v Angliji. V spalnici mlade lady je zrcalo, ki daleč prekaša po svoji velikosti in jasnosti sloveča beneška zrcala. Gospodar ima v svoji knjižnici radijski aparat, pravo čudo radijske tehnike. Najlepše so baje kopalnice, ki jih je 13. Virginija Cherrilova gotovo ni nikoli mislila, da se bo kopala v banji iz belega marmorja, obloženi z rdečkastim marmorjem. Ostalih 12 kopalnic je iz marmorja različnih barv.

Pionir električne razsvetljave

Nedavno je slavil 95 letnico rojstva edino še živeči Edisonov učenec Edward Crampton, ki si je pridobil velike zasluge na polju električne razsvetljave. Bil je njen neumorni pionir in kakor vsak prerok se moral boriti s predsodki in praznoverjem. Pred 50 leti je napeljaval električno razsvetljavo v Buckinghamski palači v Londonu. Ko so žarnice prvič zažarele, so vzbudile veliko nevoljo kraljice Viktorije. Vzkliknila je baje, da podobnih bedastih novotarij niti videti ne more in da ne želi, da bi si njeni gostje belili glave z vprašanjem, odkod prav za prav prihaja svetloba. Po daljših pogajanjih je bil dosežen kompromis. Stekleni lestenci, zakrivajoči žarnice, so bili odstranjeni in drobne žarnice so pritrdili na lestence v obliki sveč.

V tej obliki vise v Buckinghamski palači še zdaj in ker so navade kraljevske rodbine in vse dvorne družbe kazalo mode za vse Angleže, so postali lestenci z električnimi svečami najbolj razširjena oblika svetilk po vsej Angliji. Po Cramptonovem mnenju je svetloba sedanjih žarnic človeškim očem še vedno škodljiva. Cramptom napoveduje, da bodo v bližnji bodočnosti v stenah hiš posebni aparati, ki bodo izžarevali popolno dnevno svetlobo. To bi bilo mogoče že zdaj, če ne bi počivalo mnogo koristnih stvari v železnih tresorih raznih koncernov, ki se jim z napredkom nikamor ne mudi, ker jim gre samo za masten dobiček.

Akademija humorja

Francoska akademija humorja s sedežem v Parizu se sestane vsak mesec na banketu, ki zanj prispevajo avtorji iz svojih avtorskih honorarjev. Akademija humorja, ki je že izdala svoj slovar, pripravlja še »Slovar ljubezni« in »Humorističen zdravniški slovar«. Njeni člani so: Romaine Coulles, Hughes Delorme, Etienne Rey, Jules Rivet, Maurice Dekobra in drugi. Za novega člana je bil oni dan sprejet Rene Lefevre.

Evo nekaj izrekov iz slovarja ljubezni:

— V legijah ljubezni začenja moški z 20 leti kot maršal, konča pa kot prostak.

— Če reče ženska moškemu, da je lep, moški redko to verjame, če mu pa reče, da je inteligenten, nikoli ne dvomi o tem.

— Navada razkraja ljubezen kakor voda sladkor.

ZAUPNA INFORMACIJA

Znani trgovec se je zaljubil v lepo igralko. Kmalu je sklenil poročiti se z njo. Pred poroko je pa hotel previdno preizkusiti njeno zvestobo in zato jo je dal zastražiti po detektivu, ki naj bi mu poročal o njenem življenju. Detektiv mu je končno poslal zaupno poročilo, v katerem je bilo med drugim rečeno:

— Dama je na najboljšem glasu. Njena preteklost je neomadeževana. Njeni prijatelji so splošno znani gospodje. Edina njena slaba stran so stiki, ki jih vzdržuje zadnje čase s trgovcem, ki ni baš na najboljšem glasu.

Veliko zanimanje za novelizacijo obrtnega zakona

Za širšo javnost so posebno zanimivi predlogi glede razvoja elektrotehniškega gospodarstva

Ljubljana, 23. marca

Pripravlja se novelizacija obrtnega zakona, ki je zbudila zlasti veliko zanimanje med obrtniki. Obrtniška strokovna združenja so proučila ministrski predlog novelizacije in zdaj pošiljajo svoje predloge zbornici za TOI, da bo ona sestavila osnutek zakonske novele, kakršno zahtevajo naše gospodarske razmere. Obrtni zakon posega zelo globoko v vse naše gospodarsko in socialno življenje, zato je razumljivo zanimanje za spremembe. Na socialnem področju so si seveda zahteve delodajalskih in delavskih organizacij v nasprotju in je zdaj težko povedati, kakšna bo prav za prav novela. Kar se pa tiče določb, ki se nanašajo zgolj na gospodarsko življenje, smemo pričakovati, da bo minister upošteval predloge združenj, saj bodo v splošnem enotni.

Novelizacija obrtnega zakona je posebno potrebna glede na razvoj obrti posebej v Sloveniji in državi. Nekatere obrti so mlade celo v Sloveniji, ki je najbolj gospodarsko razvita ter jih doslej obrtni zakon še ni primerno upošteval in ne pravilno usmerjal njihovega razvoja. Ob tej priliki naj opozorimo le na elektrotehniške obrti, ki imajo pri nas še veliko bodočnost in njihov razvoj je v neposredni zvezi z napredkom našega gospodarstva.

Združenje elektrotehniške obrti za dravsko banovino v Ljubljani je izdelalo predloge za novelizacijo obrtnega zakona glede na razvoj elektrotehniškega gospodarstva, zato morajo zanimati tudi širšo javnost. Doslej obrtni zakon ni dovolj natančno določal niti, kdo sme opravljati elektromehanske obrti. Zato združenje predlaga izpopolnitev določbe z novim odstavkom, ki bi predpisoval, da smejo elektromehanske obrti opravljati absolventi tehniške srednje šole elektrotehniške stroke, in sicer absolventi z zaključnim izpitom, dvoletno prakso in mojstrskim izpitom; nadalje absolventi elektrotehniškega odseka delovodske šole na tehniški srednji šoli; morajo pa dokazati, da so po končani šoli delali praktično v stroki 4 leta in položili mojstrski izpit; samostojni obrtniki lahko postanejo tudi elektromehaniki, ki so se svoje obrti učili 4 leta, položili pomočniški izpit in praktično delali v stroki 6 let ter končno položili mojstrski izpit.

Treba je tudi izpopolniti določbo, kdo sme opravljati radiomehanske obrti. Združenje predlaga, naj bi obrti smeli opravljati: absolventi tehniške srednje šole, elektrotehniškega odseka ali druge enake šole elektrotehniške stroke, in sicer s predpisanim zaključnim izpitom, dveletno prakso v stroki in mojstrskim izpitom; absolventi elektrotehniškega odseka delovodske šole na tehniški srednji šoli z zaključnim izpitom, štiriletno prakso in mojstrskim izpitom; elektromehaniki, ki so se učili stroke 4 leta, položili pomočniški izpit in praktično delali v stroki 6 let ter končno položili mojstrski izpit; končno tudi obrtniki, ki so delali v stroki najmanj 10 let pred uveljavljenjem zakona in ki so položili mojstrski izpit.

Združenje je torej za širokogrudnost pri podeljevanju obrti in sicer zato, ker je potrebno, da se nove obrti razvijejo čim prej. Zelo pomembna je tudi predlagana določba, ki bi naj omogočala razlastitev tudi za električne centrale in naprave (kalorične centrale, transformatorske postaje itd.). Zaradi posestnih razmerij ,odkupov zemljišč in objektov je bilo doslej pri elektrifikacijskih delih mnogo težkoč, kar je škodovalo skupnosti in ne le posameznim podjetjem.

Po ministrskem osnutku bi dajala novela ministru pooblastilo, da bi smel zahtevati od podjetij ,preden bi začela zidati obrate, n. pr. od elektrarn, kavcijo. To je velika nevarnost, da bo uvedena nova obremenitev gospodarske delavnosti ter da bo zavrta elektrifikacija. Zato združenje predlaga, da ministrstvo črta določbo o kavcijah.

Za razvoj elektrifikacije pri nas bi pa bilo treba ukreniti še marsikaj. Sama novelizacija obrtnega zakona še ne bo odpravila vseh ovir napredka našega elektrotehniškega gospodarstva. Tako bi bilo treba ukiniti trošarino na električni tok in carino na uvoz elektrotehniškega materiala. Posebno pozornost bi bilo tudi treba posvetiti vzgoji naraščaja za elektrotehniške obrti; za vajence te stroke ni posebne obrtne nadaljevalne šole, zato se je pokazala neobhodna potreba, da prireja združenje posebne tečaje za vajence. Potrebno bi bilo, da bi temu tečaju na pristojnih mestih priznali značaj šole.

ROLF FREMONT: 101

Svet v razvalinah

Pustolovski roman

— Zdaj-le se bo vse odločilo, — je dejal Lytton zroč na časomer. Še nekaj sekund in iz zadnjega konca podmornice je švignil visoko v zrak steber vode.

Navdušeni »hura«! je zadonel z motornih čolnov.

Podmornica je bila zadeta, ne sicer smrtno, gotovo pa vsaj toliko, da se bo njena hitrost zmanjšala.

— Bravo, kapitan, rešili ste položaj! — je zaklical inženir Brown in radostno pomahal s čepico. — Zdaj nam ne bodo tako lahko ušli.

Vsi daljnogledi so se obrnili proti zadeti podmornici, ki je res zmanjšala hitrost in se na visokih valovih močno gugala.

— Pozor na drugi torpedo, ki je najbrž zgrešil cilj! — je zaklical Lytton.

Komaj pa je izgovoril te besede, se je dvignil proti nebu drugi mnogo močnejši steber vode, odnašajoč s seboj obenem kose železa z bokov in krova podmornice. V treh ali štirih sekundah po tej strašni eksploziji se je podmornica postavila skoraj navpično na nos in še predno so padli v morje od nje odtrgani kosi, se je jela potapljati...

Motorni čolni so prihiteli na kraj katastrofe baš v trenutku, ko je izginila podmornica pod morsko gladino. Posadka je komaj še videla v vrtincu valov napis. Lyttonu se je pa zopet zdelo, da je zagledal napis »Marx««, kakor prvič... Potem je pa vse izginilo in samo vrtinec je označeval kraj, kamor se je bila pogreznila podmornica z vsem, kar je živelo v nji.

Prvi kapitanovi radosti nad uspehom je sledil občutek tesnobe, saj je našlo tu strašno smrt več ljudi — in za kaj?

Da je bil kršen zakon? Da je bilo treba izpolniti dolžnost do skrajnih posledic?

Lytton se je mahoma zdramil iz omotice zasledovanja in molče je zrl na peneče se valove, pod katerimi je bilo našlo grob mnogo ljudi, ki mu niso storili nič žalega.

Potapljajoči se kolos je bil potegnil za seboj na dno morja vse. Nobena glava se ni prikazala nad morsko gladino. Nobeno truplo ni priplavalo na površje, čeprav so ostali motorni čolni skoraj pol ure na kraju katastrofe. Posadka je upala, da bo mogla koga rešiti.

Vsi so čutili potrebo storiti vsaj zdaj kaj dobrega, karkoli, s čimer bi bila vsaj deloma ublažena groza tega trenutka razdejanja in smrti.

Morje ni izročilo nobene svoje žrtve in tako ni preostajalo posadki končno nič drugega, nego obrniti nazaj proti pristanišču.

Čudno, Lytton ni čutil zdaj nobenega zadovoljstva nad tem, da je bil tako odločno zmagal, čeprav si ni mogel želeti večjega uspeha. Vsa tihotapska tolpa je bila mahoma uničena. Podmornica, ki je bila povzročila toliko zla, je za vedno izginila. Gotovo mu bodo oblasti izrazile za to svoje priznanje in pohvalo. Tudi Harris bo zelo zadovoljen — in vendar — za kaj je moralo ugasniti toliko življenj. Tega on menda ni hotel. Morda ap le ni storil prav, ko je zapovedal izstreliti torpeda. Srd in lovska strast sta ga bila zapeljala v to. Da, raje bi zdaj videl podmornico izginjati na obzorju, kakor pa da ga muči zavest, da je pripravil tolikim ljudem smrt.

Vznevoljen in razdražen je stal Lytton več ur na svojem poveljniškem mostičku in ko je okrog polnoči priplul v pristanišče, je padala nanj tema noči tako težko, kakor da ga spominja na temo groba tam daleč v naročju morja, objemajočega svoje žrtve...

Vso noč ni mogel zatisniti oči.

Neprestano je videl pred seboj visok steber vode, pomešane s kosi razbite podmornice. Slišal je strašno eksplozijo, zamolklo, kakor da odmeva iz podzemlja, po kateri so padali v nenasitno žrelo morja kosi razstreljene podmornice.

Šele proti jutru se je pogreznil v nemirno spanje in ko se je neosvežen prebudil, je hitel, preklinjajoč vse v pisarno, da bi napisal poročilo.

Kako žal mu je bilo, da ni našel v pisarni inspektorja Harrisa. Gotovo bi mu bil z dobro besedo pomagal pregnati vse one očitke, ki so se v tolikem številu oglašali v njegovi duši. Saj je storil vendar samo svojo dolžnost.

Lytton je globoko vzdihnil in jel pisati...

XXVIII.

»MAŠČEVALČEV« KONEC

Zvijačo, ki je v zadnjem hipu terjala Bensonovo življenje, je bil zasnoval Nikolaj, eden izmed pajdašev kapitana podmornice »Maščevalec«. Njegova mržnja in fanatizem nista mogla prenesti poraza, s kakršnim naj bi se bil zaključil z Bensonom začeti dvoboj. In od trenutka, ko se je moral ukloniti kapitanovemu povelju, je neprestano mislil na osveto.

Ko se je »Mars« pojavil in približal podmornici, da bi prevzel tako čudno rešenega in svojim prijateljem vrnjenega Bensona na krov, je bil že dozorel Nikolajev naklep. Nikolaj je kaj lahko pregovoril tudi druge člane k izdajstvu. Sicer pa to v njihovih očeh sploh ni bilo izdajstvo.

Vedeli so sicer, da spravljajo v nevarnost kapitanovo in svoje življenje, toda kaj za to, saj je šlo za Bensonov izum, ki bi se ga mogli po tem drznem koraku znova polastiti.

S hladno prevdarnostjo in preračunljivostjo je bil Nikolaj izbral ugoden trenutek, ko je bila pozornost vseh obrnjena na Bensona. Dobro merjeni strel je opravil svoje in tako se je pobeg podmornice posrečil nad pričakovanje dobro.

Rane treh mornarjev niso bile smrtne in tudi Barkerjeva krogla ni bila zadela kapitana tako nevarno, čeprav je bil ranjenec prvi hip omahnil kakor da je mrtev.

Urejujo Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani